

Jenny Amperla

HAMINAN NUORISOPALVELUT NUOREN NÄKÖKULMASTA

Opinnäytetyö
Yhteisöpedagogi Yamk

2018

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijä	Tutkinto	Aika
Jenny Amperla	Yhteisöpedagogi (YAMK)	Joulukuu 2018
Opinnäytetyön nimi		
Haminan nuorisopalvelut nuoren näkökulmasta		55 sivua 10 liitesivua
Toimeksiantaja		
Haminan nuorisopalvelut		
Ohjaaja		
Katja Komonen		
Tiivistelmä		
<p>Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Haminan kunnallisen nuorisotyön merkitystä alueen nuorille sekä nuorisotyön tunnettavuutta ja käyttöä nuorten keskuudessa. Tutkimuskysymykset ovat mikä on nuorisopalveluiden tunnettuus haminalaisille nuorille ja miten haminalaiset nuoret osallistuvat kuntansa nuorisopalveluiden toimintoihin sekä mikä on kunnallisen nuorisotyön palveluiden merkitys nuorille Haminassa.</p>		
<p>Menetelminä käytettiin nuorisopalveluiden tunnettuuden ja toimintoihin osallistumisen tutkimiseen kyselytutkimusta, joka toteutettiin Haminan 9. luokkalaisille ja otoksena Haminan lukion ja Etelä-Kymenlaakson ammattikoulun Haminan kampuksen 1. vuosikurssin opiskelijoille, sekä nuorisopalveluiden merkityksen tutkimiseen teemahaastattelua, joka toteutettiin nuorisopalveluiden toiminnoissa mukana oleville nuorille. Vastausjoukko on 220 kyselyyn vastannutta ja kuusi haastateltavaa.</p>		
<p>Tuloksista käy esiin, että suurin osa nuorista tietää tai tuntee ainakin jossain määrin nuorisopalveluiden toiminnat Haminassa. Nuorisopalveluiden toiminnoista eniten osallistutaan koulussa tehtävään nuorisotyöhön ja nuorisotilatoimintaan. Vähiten osallistutaan leireille ja retkille. Suurin osa vastaajista ei koe osallistuvansa nuorisopalveluiden toimintoihin.</p>		
<p>Haastatellut nuoret pitävät nuorisopalveluiden toimintoja merkittävänä. Tärkeimpiä tekijöitä ovat nuorisotilat ja niiden ilmapiiri, ohjaajan merkitys, osallisuuden kokemus ja nuorisopalveluiden tarjoamat mahdollisuudet esimerkiksi tapahtumien järjestämiselle. Huolen aiheena ovat nuorisopalveluiden resurssit. Henkilökuntaa ja aukioloaikoja toivottiin lisää ja tilojen modernisointiin lisää resursseja.</p>		
<p>Tutkimus tuo esiin nuorisopalveluiden kuvan nuorten näkökulmasta. Toisaalta palvelut ovat valtaosan tiedossa, mutta kaikki nuoret eivät niitä hyödynnä. Toiminnoissa mukana olevat nuoret kokevat nuorisotyön merkitykselliseksi. Tutkimuksen tuloksista nousseet teemat ovat edenneet Haminan nuorten toimenpideohjelmaan, joka osaltaan nostaa nuorisopalveluiden profiilia ja lisää työn tunnettavuutta ja merkityksen ymmärrystä.</p>		
Asiasanat		
Nuorisotyö, nuorisopalvelut, nuoret, osallisuus, hyvinvointi		

Author Jenny Amperla	Degree Master's Degree Programme in NGO and Youth Work	Time December 2018
Thesis Title Hamina youth services from a youth perspective		55 pages 10 pages of appendices
Commissioned by Hamina youth services		
Supervisor Katja Komonen		
Abstract <p>The aim of the thesis is to find out the importance of Hamina municipal youth work for young people in the region, as well as the awareness and use of youth work among young people. Research questions are which is the recognition of youth services for young people in the city of Hamina, how young people in the region participate in the youth services in their municipality and what the role of municipal youth work is for young people in Hamina.</p> <p>The methodology used was the survey of the knowledge and participation of youth services, which was conducted for the 9th grade in Hamina and a sample of students of the 1st year course at the Hamina campus of the Hamina upper secondary school and the South Kymenlaakso vocational school, as well as a theme interview for the role of young people in youth services activities. A total of 220 questionnaires answered and six interviewees.</p> <p>The results show that the majority of young people know or know at least some of the activities of youth services in their municipality in Hamina. The activities of youth services are most involved in youth houses and youth work in school. It is least involved in camps and excursions. Most respondents do not feel that they are involved in the activities of youth services.</p> <p>Young people interviewed consider the activities of youth services to be significant. The most important factors are youth houses and their airspace, the role of the leader, the experience of inclusion and the opportunities offered by youth services, such as the organization of events. The subjects of concern are youth services resources. More staff and opening times were hoped for and more resources are being upgraded to modernize the premises.</p> <p>The research highlights the youth service perspective from the point of view of young people. On the other hand, the majority knows the services, but not all the young people make use of them. The young people involved in the activities experience the importance of youth work. The themes that have emerged from the research have progressed to the Hamina youth program, which contributes to raising the profile of youth services and increasing awareness and understanding of work.</p>		
Keywords Youth work, youth services, youth, involvement, welfare		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS	2
2.1	Nuorisotyö Suomessa.....	2
2.2	Kunnallisen nuorisotyön tarkoitus ja tavoitteet.....	7
2.3	Haminan kaupungin nuorisopalvelut.....	10
2.4	Nuorisotyö nuoren kasvun tukena aiemmissä tutkimuksissa	12
2.5	Nuorisotyö nuoren osallisuuden tukena aiemmissä tutkimuksissa.....	17
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	21
3.1	Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen kohdejoukko	21
3.2	Tutkimusmenetelmien valinta	21
3.3	Aineistonkeruumenetelmät	22
3.3.1	Kyselytutkimus	22
3.3.2	Teemahaastattelu	24
3.4	Aineistonkeruuprosessin eteneminen.....	25
3.5	Aineisto ja analyysi	26
4	TULOKSET	28
4.1	Haminan nuorisopalveluiden tunnettuus ja toimintoihin osallistuminen.....	28
4.2	Haminan nuorisopalveluiden merkitys nuorelle	32
4.2.1	Haminan nuorisopalvelut nuoren kasvun tukena	32
4.2.2	Haminan nuorisopalvelut nuoren osallisuuden tukena	37
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	39
	LÄHTEET	47

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake

Liite 2. Haastattelurunko

1 JOHDANTO

Kunnallinen nuorisotyö on perustettu alun perin tukemaan nuorisoseurojen toimintaa, jotta nuorilla olisi mielekästä tekemistä vapaa-ajallaan. Sittenkin kunnille tuli vahvempi rooli nuorisotyön toteuttamisessa nuorisoseurojen toiminnan tukemisen lisäksi. Jotta nuoret saataisiin pois kaduilta aiheuttamasta pahennusta, aloitettiin nuorten avoin kerhotoiminta, joka nykyään on rinnastettavissa nuorisotilatoiminnaksi. 1980-luvulla nuorisotyö laajeni useimmat elämänaikat kattavaksi nuorisopalvelujärjestelmäksi. (Nieminen 1995.) Nykyään nuorisotyö on moninainen ja laaja ala ja sen tehtävistä ja menetelmistä käydään kiivasta keskustelua ja alalle yritetään muodostaa yhtenäistä määritelmää.

Nuorisotyötä voidaan tehdä esimerkiksi julkisella sektorilla, yksityisellä sektorilla, vapaaehtoisella sektorilla tai sektorirajat ylittävissä organisaatioissa monialaisesti (Nieminen 2014, 102). Nuorisotyötä ohjaa Suomessa lainsäädäntö. Nuorten osallisuus, vaikuttaminen ja kuuleminen sisältyvät sekä nuorisolakiin, että kuntalakiin. (Nuorisolaki 21.12.2016/1285; Kuntalaki 10.4.2015/410.) Yhtenä kiteytyksenä voidaan määritellä, että nuorisotyö tukee nuoren itsenäistymistä, itsetuntoa ja itseilmaisua sekä nuoren suhdetta toisiin nuoriin, aikuisiin, alueeseen, yhteiskuntaan ja maailmaan. Nuorisotyö vaikuttaa nuoriin pitkäkestoisesti, tavoitteellisesti ja kasvattavasti. (Kiilakoski 2015.) Nuorisotyö voidaan jakaa karkeasti nuoren kasvun ja osallisuuden tukemiseen. Nuorisotyö tarjoaa aikuisen, jolla on aikaa kuunnella, ohjata ja tukea nuorta sekä myötäelää hänen kanssaan.

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan nuorisotyön tunnettuutta nuorten keskuudessa, nuorten osallistumista nuorisopalveluiden toimintoihin sekä Haminan kunnallisen nuorisotyön merkitystä alueen nuorille. Tutkimuskysymykset ovat mikä on nuorisopalveluiden tunnettuus haminalaisille nuorille ja miten haminalaiset nuoret osallistuvat kuntansa nuorisopalveluiden toimintoihin sekä mikä on kunnallisen nuorisotyön palveluiden merkitys nuorille Haminassa. Tutkimusaineisto koostuu 220 nuoren kyselyvastauksista ja kuuden nuoren teemahaastattelusta. Kyselyaineiston keruu on ollut osa Etelä-Kymenlaakson nuorisopalveluiden

Nuoret mukaan vaikuttamaan -kehittämishankkeen osallistavan ja toiminnallisen tutkimuksen nuorten toimijuuskyselyä, joka toteutettiin 2017–2018.

Etelä-Kymenlaaksossa paikallisena pulmana on se, että koko seutu on päihde- ja mielenterveystilastoissa maan keskiarvon yläpuolella, alueella on runsas työttömyysaste ja nuorisotyöttömyys, sataman ja Venäjän rajan läheisyys tuovat lisähaasteita, jotka näkyvät nuorten elämässä. Alueella on paljon nuorten pahoinvointia ohjaavia tekijöitä. Nuorisotyölliselle otteelle on ennaltaehkäisevässä mielessä suuri tarve lisäämään nuorten hyvinvointia ja pitämään nuorten puolia. Haminan nuorisopalveluiden resurssit ovat tällä hetkellä pienet ja tätä kautta Haminan kunnallisen nuorisotyön tutkimukselle on tarvetta, jotta saadaan kuva nuorten näkökulmasta kunnalliseen nuorisotyöhön, sen merkitykseen ja käyttöön sekä tuotua nuorisotyötä enemmän esille.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Nuorisotyö Suomessa

Suomalaisen nuorisotyön alkuna voidaan pitää 1800-luvun lopulla syntyneitä nuorisojärjestöjä, jotka siihen aikaan järjestivät toimintaa nuorten hyväksi ”henkisessä, siveellisessä, hengellisessä ja ruumiillisessa suhteessa”.

Nuorisotyön alkuhistoriaa olivat rakentamassa tänä päivänäkin vaikuttavat kristilliset nuorisojärjestöt, raittiusliikkeet ja partioliike. Kunnallinen nuorisotyö käynnistyi varsinaisesti 1945, kun kuntiin perustettiin kunnallisia nuorisotyölautakuntia edistämään nuorisotyötä. Ensimmäinen kunnallinen nuorisotyöntekijän toimi alkoi Hausjärvellä 1946. (Nieminen 1995, 29, 243–245, 300–305.) Ensimmäinen suuren suosion saavuttanut kunnallinen nuorisotilan avointen ovien kerho perustettiin 1957 Helsinkiin, jotta nuoret saatiin pois kaduilta (Kemppinen 1999, 40–41).

Suuret ikäluokat ja kaupungistumisen kautta lisääntyneen vapaa-ajan mukanaan tuomat odotukset johtivat nuorisotyön laajentumiseen ja monipuolistumiseen. Pitkien valmisteluiden jälkeen säädettiin laki kuntien nuorisolautakunnista ja kuntien nuorisotyöhön annettavasta valtioneuvoston päätöksestä 1972. Sen myötä kunnallinen

nuorisolautakunta tai vastaavia tehtäviä hoitava elin tuli pakolliseksi. (Nieminen 1995, 359–362.) 1980-luvulla nuorisotoiminnasta alkoi hahmottua kokonainen nuorisopalvelujärjestelmä, joka laajensi ja tehosti toimintaansa yhä useimmilla elämänaloilla. Nuorisotyöntekijöiden ja nuorisotilojen määrä nousi ja nuorisotyöhön tuli uusia menetelmiä, kuten taide-, kulttuuri- ja yhteisökasvatus. Huomio alkoi myös kiinnittyä enemmän huono-osaisiin nuoriin, työttömyyteen ja syrjäytymiseen ja kunnalliseen nuorisotyöhön tuli mukaan erityisnuorisotyö ja työpajatoiminta. Nuorisotyö laajeni myös neuvonta- ja informaatiopalveluihin, joiden myötä perustettiin erityisiä nuorisotiedotuspisteitä. (Mts. 367–375.) Nykyään kunnallisen nuorisotyön menetelmät ovat moninaisia. Työpajatoiminta kattaa 93 % ja etsivä nuorisotyö jopa 97 % kunnista ja yli kaksi sataa kuntaa ylläpitää nuorten tieto- ja neuvontapalveluja. Kaikissa kunnissa sijaitsee nuorisotiloja, toteutetaan paikallista nuorisotyötä yhdessä alueen kansalaisjärjestöjen kanssa ja lisäksi 95% kunnista on lakisääteinen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto. (Suomen hallitus 2016.)

Pitkästä historiastaan huolimatta kunnallista nuorisotyöntekijyyttä tuntuu vaivaavan edelleen identiteetin hämäryys. Nuorisotyö ilmiönä on monisyinen. (Soanjärvi 2011, 11.) Nuorisotutkimuksessa ja nuorisotyössä vallitsee yhtäläinen ajatus siitä, että nuorisotyö on tärkeä ja olennainen osa kunnallisia peruspalveluja. Samalla koetaan, että kunnallinen nuorisotyö on vaikeasti hahmottuvaa ja useista osa-alueista koostuvaa toimintaa, joka vaikuttaa melko jäsentymättömältä. (Kinnunen ym. 2015, 74.) Ei ole tavatonta, että nuorisotyö hahmottuu julkisuudessa lähinnä erilaisten harrastetoimintojen kautta. Mielikuvat nuorisotyöstä voivat vaihdella hyvinkin paljon ja käytännössä kuva nuorisotyöntekijyydestä on selkeytymätön. (Soanjärvi 2014, 79).

Nuorisotyön muodot ovat kehittyneet eri työmuotojen sisäisenä kehityksenä ennemmin kuin koko kunnan nuorisotyön johdonmukaisena kehittämisenä (Kiilakoski 2011, 238). Nuorisotyöltä puuttuu toimintaa suuntaava kehittämisen strategia, jossa huomioitaisiin kokonaisvaltaisesti erilaiset nuorten tarpeet ja palvelujen tarjoutumisen toimintaympäristöt (Gretschel 2016, 110). Nuorisotyölle on ominaista vahva tekeminen, joka kumpuaa usein perinteistä ja

itsestäänselvyyksistä. Ongelmana on osoittaa tuntemattomille, että nuorisotyö todella on sellaista toimintaa kuin sen väitetään olevan. Tällöin nuorisotyön toimintojen luonnetta tai vaikuttavuutta tai niitä ohjaavia periaatteita on hankala perustella. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö nuorisotyö voisi olla tehokasta ja tuloksekasta. Nuorisotyöllä on oltava riittävä yhteinen näkemys tehtävistään ja menettelytavoistaan. (Kiilakoski 2015, 123.)

Nuorisotyötä on tehty historian saatossa pääosin vapaaehtoisesti, mutta vähitellen syntyi tarve saada alalle koulutettuja nuorisotyöntekijöitä. Ammatillisen nuorisotyön koulutus käynnistyi Tampereella syksyllä 1945. Vuonna 1951 opetusministeriö antoi kuntien nuorisotyöntekijöiden pätevyysmääritelmäsuosituksen, joka linjasi kuntiin palkattavien nuorisotyöntekijöiden pätevyysvaatimukset. Vaatimuksena oli nuorisohjaajien opintolinjan suorittaminen Tampereen yhteiskunnallisessa korkeakoulussa tai vastaavat taidot. (Nieminen 1995, 252, 307.) Nykyään Suomen kunnissa työskentelee noin 3400 nuorisotyön ammattilaista (Suomen hallitus 2016) ja nuorisotaloa ja -työtä voi opiskella useissa oppilaitoksissa eri paikkakunnilla.

Nuorten parissa työskentelyn taidot juontavat juurensa nuorisotyön tradition vahvimpaan menetelmään ja sosiaalimuotoon, ryhmätyöhön. Ryhmien muodostamisessa painotetaan nuorten perustarpeita, nuorten itsensä ilmaisemia mielenkiinnon kohteita ja nuorten mahdollisuuksia oppia toinen toisiltaan. Ryhmätyöskentely tarjoaa eri tapoja tuoda nuoret yhteen sekä taitoa solmia kontakteja jo olemassa olevien ryhmien kanssa. (Nieminen 2014, 102–103.) Kiilakoski (2015, 36) ulottaa nuorisotyön tavoitteelliseksi kasvatukselliseksi toiminnaksi, joka liittyy sekä nuoreen yksilönä että hänen suhteisiinsa muihin ihmisiin ja jopa paikkoihin ja yhteiskuntaankin. Junttila-Vitikan ym. (2016, 12) luoma ehdotus osoittaa nuorisotyölle oman toimialajaon, jonka mukaan nuorisotyön arviointitapoja valitessa tulisi huomioida kunkin työmuodon erityispiirteet. Tasoihin perustuvalla jaottelulla halutaan tuoda näkyväksi nuorisotyön mahdollisuuksia ottaa nuoret huomioon yksilöinä sekä vahvistaa heidän suhteitaan ryhmiin, yhteisöihin ja yhteiskuntaan. (Junttila-Vitikka ym. 2016, 12.)

Nuorisotutkimusverkoston tutkijat toteuttivat vuonna 2015 yhdessä Kokkolan nuorisopalveluiden kanssa toimintatutkimuksen, jonka tuloksena nuorisotyön luonnetta kuvattiin nuorisotyön opetussuunnitelmana. Hankkeessa luotiin tarvittavat käsitteet ja teoreettiset jäsenyykset nuorisotyön kuvaamiseen sekä määriteltiin, mitä työmuotoja nuorisotyössä on ja minkälaisin menetelmin niitä toteutetaan. Hankkeen tuloksena muotoutui viisi työmuotoa, jotka luovat suuntaviivoja kunnalliseen nuorisotyöhön: kohdennettu, yhteisöllinen, kulttuurinen ja yhteiskunnallinen nuorisotyö sekä osallisuustoiminta. Tutkimuksen avulla voidaan tarkastella, mitä laajempaa tavoitetta yksittäiset työtavat palvelevat sekä perustella nuorisotyön olemassaoloa. Samaisessa tutkimuksessa käsitteellistettiin nuorisotyö kasvatukselliseksi toiminnaksi ja pidempikestoiseksi prosessiksi, joka pyrkii huolehtimaan siitä, että nuoret kiinnittyvät yhteiskuntaan ja pystyvät toimimaan omaa ja yhteistä hyvinvointia edistäen. (Kiilakoski 2015, 129.)

Nuorisotyön opetussuunnitelma -tutkimus- ja kehittämishanke suhdeteorioineen ja työmuotokuvauksineen pyrkii vaikuttamaan siihen, että hiljainen tieto nuorisotyössä kääntyisi yhteiseksi kieleksi ja pystyttäisiin paremmin kuvaamaan, miten nuorisotyö toimii. Nuorisotyöntekijät osaavat kyllä ottaa kontaktia nuoreen ja saada hänen kanssaan asioita aikaiseksi, mutta heidän saattaa olla hankala kuvata, miten he toimivat ja miksi. ”Saattaa olla, että puhe kääntyy toissijaisiin asioihin, kuten biljardin pelaamiseen tai turnausten järjestämiseen, ei niiden taustalla oleviin ajatuksiin ja päämääriin.” (Kiilakoski 2015, 129.)

Hallitus on tuonut esiin nuorten osalta väestörakenteen kehityssuuntauksia, jotka asettavat nuorisotyölle paikallisesti erilaisia mahdollisuuksia ja haasteita. Kolme merkittävää muutosta ovat nuorten osuuden lasku koko väestöstä, nuorten väestöosuuden alueellisten erojen suureneminen ja kulttuurisen moninaisuuden kasvu etenkin nuorten väestössä. Suuntaukset edellyttävät muutoksia lainsäädäntöön ja lisäävät kuntien päätöksentekovaltaa nuorisotyön toteuttamiselle väestörakenteen mukaan. (Suomen hallitus 2016.)

Eurooppalaisessa nuorisopolitiikassa nuorisotyö nähdään kiinnostavaksi, mutta sen vaikuttavuutta ei pystytä osoittamaan tavalla, joka aukenee ulkopuolisille. Puutetta on arvioinnista, joka on sidoksissa näkemykseen siitä, mitä nuorisotyö on. Nuorisotyön teoriapohja on aukkoinen, eikä nuorisotyö ole onnistunut mittaamaan riittävän hyvin toiminnan luonnetta, laatua tai vaikuttavuutta. (Siurala 2014, 4–5.) Valtion talousarviossa kysytään nykyään entistä tarkemmin vaikuttavuuden, tavoitteiden ja toiminnallisen tuloksellisuuden perään (Wrede 2016, 8). Nuorisotyöllä on vaikutusta nuorten ja aikuisten väliseen vuorovaikutukseen kohtaamisen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden ulottuvuuksilla. Yksittäisen nuoren kontaktipinta nuorisotyöhön voi olla kertaluonteinen ja lyhyt tai joidenkin kanssa saatetaan toimia vuosia. Nuorisotyön olemus vaihtelee tilanteittain ja työmuodoittain ja siihen vaikuttavat myös nuoren kokemukset tilanteista suhteessa oman elämäntilanteensa tarpeisiin. Nuorisotyön palvelujen vaikutukset ja vaikuttavuus syntyvät kasvatuksellisissa kohtaamisissa niin nuoren ja ohjaajan kuin myös nuorten keskinäisissä kohtaamisissa, sukupolvien välillä tai suhteessa yhteiskuntaan. (Gretschel 2016, 107–109.)

Nuorten ja nuorisotyön toimintaympäristöihin on tullut uusia ulottuvuuksia muun muassa digitalisoitumisen myötä. Nuorisotyön toimintakenttä on laajentunut ja toimintaympäristöön on auennut uusia kanavia, toimintoja ja palveluja esimerkiksi osallistumiselle ja vaikuttamiselle. Nuorten kokoontumis- ja tapaamispaikoiksi on tullut nuorisotilojen ohelle kauppakeskukset ja muut julkiset tilat. Nuorisotyö on myös siirtynyt sinne, missä nuoret ovat ja esimerkiksi nuorisotyö kouluissa ja kirjastoissa on lisääntynyt. (Suomen hallitus 2016.) Nuorten kokemana nuoruus on ainutkertainen tilaisuus, jonka läpikäymisessä ja haasteissa he tarvitsevat nuorisotyön ja nuorisotyöntekijöiden kaltaisia puolestapuhujia ja rinnalla kulkijoita. Nuorisotyötä täytyy tuoda esille. Nuorisotyön positiivista ja nuorisokeskeisestä suhtautumista tarvitaan nuorisokeskustelussa, joka tällä hetkellä on vaarassa jäädä lastensuojelun ongelmakeskeiseen lapsinäkökulman alle. Tärkeä näkökanta on se, että nuorisotyö yhdessä nuorisotutkimuksen kanssa on avainasemassa nuoruuden erityisyyden ja kunnioittamisen rakentamisessa. (Soanjärvi 2014, 82–83.)

2.2 Kunnallisen nuorisotyön tarkoitus ja tavoitteet

Kunnallinen nuorisotyö on julkisella sektorilla tuotettua palvelua. Sitä ohjaa Suomessa lainsäädäntö, josta tärkeimpänä on 1.1.2017 voimaan astunut uusi nuorisolaki. Hallituksen esityksessä uuteen lakiin tehtyjen muutosten tavoitteeksi on asetettu nuoruuden tunnistaminen osana yhteiskuntaa sekä monipuolisten palveluiden tarjoaminen nuorelle väestölle heidän omaa toimijuuttaan tukien (Suomen hallitus 2016, 19). Nuorisolain tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteina on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista samoin kuin nuorten harrastamista. Lisäksi tavoitteena on edistää nuorten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja oikeuksien toteutumista. Tavoitteiden lähtökohtina laissa ovat yhteisvastuu, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö. (Nuorisolaki 2. §.)

Nuorisolain mukaan kuntien vastuulla on paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Yhteistyötä tulee tehdä tarpeen mukaan muiden nuorille palveluja tuottavien toimijoiden, viranomaisten sekä nuorten ja heidän perheidensä kanssa. Nuorisolaissa säädetään kunnan ja valtion viranomaisen tehtävästä tarjota ja järjestää nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista, alueellista ja valtakunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn tai heitä tulee muutoin kuulla mainituissa asioissa sekä lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa. (Nuorisolaki 8. §, 24. §.) Nuorten osallisuus, vaikuttaminen ja kuuleminen sisältyvät myös kuntalakiin muun muassa pykälänä, jossa määritellään, että nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä (Kuntalaki 26. §).

Nuorisolain määritelmässä nuorilla tarkoitetaan laajasti kaikkia alle 29-vuotiaita (Nuorisolaki 3. §). Ikärajoitus ei kuitenkaan vastaa yleistä käsitystä käsitteestä nuori ja erot ovat paikkakunta- ja järjestäjäkohtaisia (Suomen hallitus 2016). Nuorisotyön tutkija Soanjärvi toteaa, että nuorisotyön kentän toimijoilla, nuorisotyöntekijöillä, nuorisotutkijoilla ja hallinnon edustajilla ei ole yhteistä käsitystä nuorisosta. Soanjärven mukaan nuorisotutkijat suuntaavat katseensa 15–29-vuotiaisiin, kun taas nuorisotyöntekijät itse puhuvat ”alakoulun vitos–kutosluokkalaisista sinne lukion tai amiksen kakkos–kolmosiin.” (Soanjärvi 2014, 80.)

Nuorisolain tavoitteiden toteutumista kunnissa ohjaa opetus- ja kulttuuriministeriö, joka rahoittaa nuorisotyötä ja –politiikkaa veikkausvoitto- ja budjettivaroilla ja jonka vastuulla on nuorisotyön ja –politiikan yleinen johto, yhteensovittaminen ja kehittäminen sekä yleisten edellytysten luominen valtionhallinnossa. Ministeriö muun muassa koordinoi joka neljäs vuosi valtioneuvoston hyväksymää valtakunnallista nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaa, joka sisältää tavoitteet ja suuntaviivat aluehallintovirastojen ja kuntien nuorisopoliittiselle ohjelmatyölle. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017; Suomen hallitus 2016.) Nuorisotyön tunnuslukujen verkostomainen kehittäminen –hanke 2016, tuo esiin nuorisotyön arvioinnin ja vaikuttavuuden näkökulmasta, sillä nuorisotoimiala tulee usein näkyväksi vain muutamien työmuotojen, kuten etsivän nuorisotyön, nuorten työpajojen ja nuorisovaltuuston kautta, jolloin koko kuva merkityksellisestä ja monimuotoisesta toimialasta jää valtakunnallisten raporttien ulkopuolelle (Junttila-Vitikka ym. 2016, 11).

Kunnallisen nuorisotyön arviointihanke vuonna 2000 rakensi kokonaiskuvaan nuorisotyön muutoksista 1990-luvun laman ankeuttamasta kuntopolitiikasta, joka kohdistui rajusti myös nuorisotyöhön kiristäen rahoitusta ja lisäten odotuksia nuorten ongelmien ratkomisessa. Hanke synnytti keskustelua nuorisotyön tilasta ja tulevaisuuden haasteista ja sen pohjalta nuorisosiain neuvottelukunta laati toimenpidesuosituksen kuntien nuorisotyölle. (Silvennoinen 2001, 5–6.) Talouden suhdanteet vaikuttavat herkästi niin kuntalaisten kuin päättäjienkin käsitykseen nuorisotyöstä, vaikkakin nuorisotyötä on aina pidetty tärkeänä kuntien

peruspalveluna. Sijoittaminen nuorisotyöhön on pitkän aikavälin investointi ja usein ennalta ehkäisevät vaikutukset näkyvät vasta vuosien ja vuosikymmenten kuluttua. (Silvennoinen 2001, 95, 98.) Parhaimpana voimavarana kunnallisessa nuorisotyössä koettiin henkilöstön ammattitaito ja yhteistyökyky eri ryhmien ja yksiköiden välillä. Heikoimpina puolestaan koettiin talous ja henkilöstömäärä. (Silvennoinen 2001, 106–107.) Palvelujen vaikutuksia ja vaikuttavuutta pohdittaessa tulee toiminnan arvioinnissa huomioida myös sen arviointi, mikä merkitys nuorisotyön palvelujen tuomalla lisäarvolla on ryhmien, yhteisöjen ja yhteiskunnan hyvinvoinnille ja niiden nuorisomyönteisyyden kehittymiselle. (Gretschel 2016, 109.)

Nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat kuntien lisäksi nuorisoyhdistykset ja muut nuorisotyötä tekevät järjestöt ja palveluja voidaan tuottaa myös alueellisesti kuntien ja muiden toimijoiden yhteistyönä sekä monialaisesti. Yhteistyön suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kunnassa on oltava nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, jonka tehtävänä on koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista ja arvioida nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi sekä edistää, koordinoita ja arvioida sekä suunnitella nuorille suunnattuja palveluja. (Suomen hallitus 2016.) Nuorisotyön perusarvoja ovat positiivinen, osallistava ja epäoikeudenmukaisuutta vastustava työtapo sekä ihmisoikeuksien ja oikeudenmukaisuuden kunnioittaminen. Perusarvot johtavat nuorten puolella olemisen etiikkaan, joka velvoittaa nuorisotyön tekemistä riippumatta siitä, tehdäänkö työtä julkisen sektorin, yksityisen sektorin, vapaaehtoissektorin tai sektorirajat ylittävien organisaatioiden toimesta. (Nieminen 2014, 102.)

Nuorisolain lisäksi nuorisotyöhön vaikuttaa muitakin lakeja ja asetuksia. Muun muassa nuorten osallisuuden tukemiseen liittyvät opetuslaki (628/1998) ja kuntalaki, syrjinnän ehkäisemiseen yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) ja nuoren hyvinvoinnin tukemiseen ja ennalta ehkäisevään työhön lastensuojelulaki (417/2007). Kansainvälisellä tasolla mainittakoon YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista (59/1991) ja sopimus kestävän kehityksen tavoitteista ja toimintaohjelmasta (2015) sekä Euroopan neuvoston päätöslauselma

nuorisopolitiikasta (CM/Res (2008) 23) ja nuorisoalan yhteistyöstä (2009/C3111/01). (Suomen hallitus 2016.)

2.3 Haminan kaupungin nuorisopalvelut

Kunnallista nuorisotyötä ohjaavat Haminassa kuntalaki ja nuorisolaki. Haminan kaupungin visio ja strategia antavat raamit Haminan nuorisopalvelulle. Kunnallisen nuorisopalveluiden lisäksi Haminassa toimii tällä hetkellä kaupungin internetsivujen mukaan 23 nuorisoyhdistystä, jotka järjestävät erilaisia vapaa-ajan aktiviteetteja nuorille, ja lisäksi on monia muita yhdistyksiä ja seuroja, joiden toiminnassa nuoret ovat mukana (Haminan nuorisoyhdistykset s.a.). Nuorisotyötä tekee Haminassa myös seurakunta, joka tavoittaa melko laajasti ikäryhmiä erilaisten leirien, tapahtumien sekä rippikoulu- ja isostoiminnan kautta (Haminan seurakunta s.a.).

Haminan nuorisopalveluiden tehtävät nousevat suoraan nuorisolaista. Tarkoituksena on tukea nuorten tervettä kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisopalvelut varmistavat nuorten näkökulman esilletuomisen. Tavoitteen toteutumisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja luonnon kunnioittaminen. (Haminan nuorisopalvelut s.a..)

Haminan kaupungin nuorisopalveluissa on tällä hetkellä töissä vakituisina työntekijöinä kaksi henkilöä; nuoriso- ja järjestötoiminnan esimies 60-prosenttisesti ja yksi nuorisotyöntekijä kokoaikaisesti sekä toinen nuorisotyöntekijä määräaikaisena 2018 loppuun saakka. Lisäksi syksyllä 2018 aloitti osa-aikainen oppisopimusopiskelija, määrä- ja osa-aikaisina työntekijöinä neljä iltahojaajaa nuorisotiloilla ja yksi bändikoulun ohjaaja. Nuorisopalvelut kuuluu tällä hetkellä hyvinvoinninedistämisen tulosalueeseen yhdessä kirjaston ja kansalaisopiston kanssa. Haminassa on kolme nuorisotilaa; keskustassa, Uudessa-Summassa ja Neuvottomassa.

Haminan kunnallisen nuorisotyön resurssit ovat olleet niukat historian saatossa. 1970–1980-luvulla nuorisotyö keskittyi kylien nuorisokerhoihin ja järjestöjen avustustoimintaan, kunnes loppui vuosiksi kokonaan. Lääninhallituksen vaatimuksesta perustettiin hanke nuorisotyölle, minkä seurauksena palkattiin nuorisotyöntekijä 1998. Kuntaliitos Vehkalahden kanssa 2003 toi puolikkaan työntekijän nuorisotyöhön lisää yhteistyössä sosiaalityön kanssa.

Nuorisotyöntekijä muutettiin nuorisosihteeriksi 2006 ja varsinainen kokopäiväinen nuorisotyöntekijän vakanssi perustettiin vuonna 2009. Nuorten osallisuushankeen (2010) tuloksena palkattiin nuorisosihteeriksi vuosiksi 2011–2015, mutta Haminan kaupungin kokeman organisaatiouudistuksen ja taloustilanteen vuoksi työpaikka joutui kaupungin säästölistalle. (Kotilainen 2017.) Haminan kaupunki on tällä hetkellä uudistamassa organisaatiotaan prosessijohtoiseksi, jollaisena sen on tarkoitus aloittaa vuoden 2019 alusta. Nuorisopalvelut on suunnitelmassa jakautumassa kahteen prosessiin; vahvana elämään ja osallistuva kuntalainen. Nuorisopalveluiden ydinprosesseina ovat nuorisolain mukaan ohjautuvat tehtävät; nuorten sosiaalinen vahvistaminen, aktiiviseen kansalaisuuteen tukeminen, etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta sekä monialainen verkosto.

Etelä-Kymenlaakson kunnat Kotka, Hamina, Pyhtää, Virolahti ja Miehikkälä ovat tehneet yhteistyötä nuorisotyössä jo vuosikymmeniä. Yhteistyöstä alettiin puhua Etelä-Kymenlaakson nuorisopalveluina 2010, kun kuntien yhdistymisestä ja kuntayhteistyöstä käytiin valtakunnallistakin keskustelua. Seudullinen kehittämissyhtiö Cursor Oy teki selvityksen kuntien yhdistämisestä 2014 (Cursor Oy 2014), ja toistaiseksi kuntaliitos ajatuksena on vain yhtenä mahdollisuutena tiivistää alueen kuntien yhteistyötä. Nuorisopalveluiden yhteistyö nimettiin Svoimaksi, joka sai vaikutteita Keski-Uudenmaan Kuuma-kuntayhteistyöstä. Svoiman tarkoituksena on suunnitella ja kehittää Etelä-Kymenlaakson alueen nuorisopalveluiden yhteistyötä ja tapahtumia. (Kempas 2017.)

Käytännön nuorisotyössä yhteistyö on näkynyt yhteisinä Svoiman alueen seudullisina ja kansainvälisinä leireinä, yhteisenä markkinointina, kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus The Center of International Mobility eli Cimon rahoittamina kansainvälisinä nuorisotoimintoina kuten ryhmävaihtoina,

seudullisina nuorten tapahtumina ja retkinä, nuorisotilatyön itsearviointeina ja auditointeina, ohjaajien koulutuksina ja säännöllisinä ohjaajien ja nuorisoasioista vastaavien tapaamisina sekä koko Kaakon alueen eli Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan yhteistoimintana. Varsinkin Haminan nuorisopalveluille yhteistyö on ollut todella tärkeää ja antanut pienillä resursseilla toimivalle nuorisotyölle paljon lisäresurssia sekä auttanut pysymään ajan tasalla valtakunnallisissa nuorisotyön suuntauksissa. (Kotilainen 2017.)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto myönsi avustusta nuorisotyön ja -toiminnan alueellisiin ja paikallisiin kehittämishankkeisiin (Aluehallintovirasto 2016), josta Svoima sai osansa Etelä-Kymenlaakson nuorisopalveluiden kehittämishankkeeseen Nuoret mukaan vaikuttamaan, joka alkoi maaliskuussa 2017 ja päättyi helmikuussa 2018. Tavoitteena oli kehittää alueen yhteistyötä, yhteistä tekemistä ja nostaa laadullisen sekä pitkäjänteisen nuorisotyön asemaa Etelä-Kymenlaaksossa nuorisolähtöisesti ja saada nuorten ääni kuuluviin. Hankkeen tarkoituksena oli nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen vahvistaminen ja tavoitteena oli turvata nuorten ja nuorisotyön mukanaolo alueen kehittämisessä. Avustuksella edistettiin erityisesti alueen nuorten kasvu- ja elinolojen parantamista, nuorten aktiivista kansalaisuutta sekä nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukemista. Tarkoituksena on ollut luoda edellytyksiä yhteisöllisyyden, yhteisvastuun, tasa-arvon ja monikulttuurisuuden vahvistamiseen. Kehittämishankkeen konkreettisia toimenpiteitä olivat nuorten näkemyksiä kartoittava osallistava ja toiminnallinen tutkimus nuorten toimijuuskysely, nuorten nettiradion perustaminen, nuorisovaltuustojen toiminnan ja uusien vaikuttamistapojen kehittäminen sekä digiloikka eli erilaisten digisovellusten käyttöönotto ja kehittäminen. (Ruotsalainen 2016; 2018.)

2.4 Nuorisotyö nuoren kasvun tukena aiemmissä tutkimuksissa

Nykyaikana elämisen taidot, oppimisen tavat ja esimerkiksi työyhteisöt ovat muotoutuneet vuorovaikutusprosesseiksi, joihin tarvitaan turvallisen ryhmän mielipiteiden ja tunteiden ilmaisun sekä luovuuden peruslähtökohdaksi. Turvallinen ryhmä on yksi nuorten kanssa toimimisen tärkeimmistä välineistä, jonka avulla tuetaan itseilmaisua, tunneällyn kehittymistä, vuorovaikutustaitoja

sekä luodaan tiimityöhön sopeutumisen perusta. Turvallisuus koskee sanana sosiaalista, psyykkistä ja fyysistä turvallisuutta, joista jokainen täytyy ottaa huomioon, mutta tosiasiallisella turvallisuudella tarkoitetaan tilaa, jossa ihmisen minuus ei ole todellisesti uhattuna. Tosiasiallinen turvallisuus ryhmässä pohjautuu luottamuksesta, hyväksynnästä, haavoittuvaksi alistumista, tuen antamista ja sitoutumista. (Aalto 2002, 4–7). Ryhmätyö on yksi nuorisotyön perusmenetelmistä (Nieminen 2014, 102), joka voi avata mahdollisuuksia uusille kaveruuksille, oppimisprosesseille ja voi rohkaista uudelleenlaiseen itseilmaisuun. Nuorisotyön keinoin voidaan vaikuttaa nuorten ryhmäsuhteisiin ja esimerkiksi maahanmuuttajanuorten ja kantaväestön nuorten kohtaamiset voivat vähentää ennakkoluuloja sekä luoda alustan molemminpuoliselle oppimiselle (Kivijärvi 2013, 15–16.) Kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkosto Kanuunan talotyön hanke (2009-2011) tutki nuorisotyön ytimessä olevaa nuorisotalotyötä, joka muodostaa toimintaympäristön, jonka olennaisena osana on ryhmämuotoisuus ja tavoite luoda tilanteita, joissa nuoret joutuvat toimimaan yhdessä. Nuorisotiloilla nuoret saattavat jakautua pienryhmiin tai kaveriporukoihin, eivätkä välttämättä kaikki keskustele keskenään, mutta silti talotyö luo mahdollisuuksia eri-ikäisten nuorten kohtaamiseen ja ryhmien omatoimiseen muotoutumiseen. Tavoitteena on se, että nuoret voivat kokea yhtenäisyyttä, mutta eivät syrjisi muita tilalla kävijöitä tai tilaan tulevia nuoria. (Kiilakoski 2011, 154, 198–199.)

Nuorisotalotyö tarjoaa nuorelle mahdollisuuden hahmottaa itseään suhteessa toisiin toimintaan osallistuviin nuoriin (Kiilakoski 2015, 65). Gretscherin (2011) kunnallisen Nuorisotyön vaikuttavuus nuorten näkökulmasta - tutkimushankkeessa selvitettiin millaisia nuorisotalolla tapahtuneita asioita nuoret pitävät niin merkittävänä, että he muistavat ne loppuelämänsä. Tuloksissa korostui, että kaikille merkittävälle yhdessä tekemisen esimerkeille on tyypillistä se, että ne on toteutettu pienryhmissä tai vieläkin pienemmissä yksiköissä yksin tai kaksin, ei siis koko nuorisotalon yhteisön kanssa. Toisiinsa riittävästi tutustuvat nuoret voivat muodostaa turvallisen yhteisön mielekkäälle toimimiselle ja osallisuudelle. (Gretscher 2011 19, 27.)

Valtion nuorisoneuvoston ja nuorisotutkimusverkoston julkaisema Nuorisobarometri mittaa suomalaisten 15–29-vuotiaiden nuorten arvoja ja asenteita ajankohtaisiin aiheisiin (Valtion nuorisoneuvosto 2018). Vuonna 2008 nuorisobarometrissä teemana oli nuorten suhde kuntaan ja sen palveluihin. Nuorisotyön palveluiden tärkeyttä kysyttäessä tärkeimpinä asioina nousivat nuorisotilat ja nuorisotyöntekijät. (Myllyniemi 2008, 8.) Talotyössä niin kuin muussakin nuorisotyössä ohjaajalla on tärkeä rooli nuorten vuorovaikutustilanteissa. Talolla tehtävät toiminnot tarjoavat nuorisotyölle työkaluja, joilla ohjaajat saavat luotua kontakteja nuoriin esimerkiksi erilaisten toiminnallisten välineiden kautta. (Kiilakoski 2011, 195.)

Ohjaajat pohtivat paljon sitä, millainen on heidän suhteensa nuoreen, sillä he haluavat olla helposti lähestyttäviä ja samaan aikaan turvallisia ja kuuntelevia aikuisia. Nuorisotyöntekijät haluavat antaa nuorelle tilaa, jotta nuori voi sopivana hetkenä ryhtyä keskustelemaan. Suhde nuoreen määrittyy usein läsnäolon kautta. Nuorisotyön asema ei perustu niinkään johonkin tiettyyn osaamiseen, vaan enemmänkin kykyyn olla nuorelle läsnä ilman liiallista auktoriteettia. (Kiilakoski 2015, 164.) Sapinin tutkimuksen (2013) mukaan nuorisotyön merkityksellisimmät ominaispiirteet löytyvät ohjaajan vuorovaikutustavoista nuorten kanssa. Hänen mukaansa ohjaaja voi luoda merkityksellisen suhteen nuoreen kolmiosaisen nuorisotyön prosessin kautta, joka toimii vuorovaikutuksen perustana. Ensimmäiseksi tulee rakentaa yhteys nuoriin, toiseksi toimitaan nuorten kanssa ja kolmantena rakennetaan nuorisotyölle ominainen ammattimainen ihmissuhde nuoriin. Tarkoituksenmukaisten suhteiden kehittäminen edellyttää ohjaajalta esimerkiksi taitoa toivottaa nuoret tervetulleiksi, taitoa suhtautua nuoriin yksilöllisesti ja taitoa ryhtyä dialogiin ammattilaisuuden rajat säilyttäen. Suhteiden luominen edellyttää nuorisotyön luonteen ja erilaisten toimintaympäristöjen tuntemusta, työntekijän ja nuoren molemminpuolista oppimista sekä tietämystä nuorten tavoittamisesta ja vapaaehtoisuuteen perustuvien suhteiden solmimisesta. (Nieminen 2014, 102.)

Nuorisobarometrin mukaan viisi kuudesta nuoresta pitää tärkeänä mahdollisuutta kokoontua vapaamuotoisesti johonkin sisätilaan ja tärkeimpinä

kokoontumistiloina nuoret kokevat nuorisotalot ja -tilat (Myllyniemi 2008, 88). Nuorisotalot ovat syntyneet vastauksena nuorten ongelmiin löytää paikkaansa ja näkyä kaupunkikuvassa. Nuorisotaloille tullaan vapaaehtoisesti ja siellä nuoret voivat vapaa-aikanaan vapaasti oleilla. (Kiilakoski 2011, 157, 174.) Nuorisotyön paikka yleisestikin nähdään vapaa-ajassa, koulun, kodin ja työn elämänalueiden ulkopuolella (Hoikkala&Sell 2007, 11). Vapaa-aika on tärkeää ja merkityksellistä nimenomaan nuorille, joka näkyy selvästi Tilastokeskuksen vapaa-aikakyselyssä (2002) sekä nuorten vapaa-aikatutkimuksessa (2009). Mielekäs vapaa-aika on yksi nuorten hyvinvoinnin ehdottomia ydinasioita, joka koskee kokonaisuudessaan nuorten hyvinvointipoliittikkaa. Nuorten vapaa-ajan yhteisöllisyydet, kuten yhteydenpito ystäviin ja vanhempiin, ovat nuorelle merkittäviä asioita. Kyselyiden tuloksissa korostuu nimenomaan järjestöjen ulkopuolisen omaehtoisen toiminnan merkityksellisyys nuorten vapaa-ajan kannalta. Mitä organisoidummasta ajankäytöstä on kyse, sitä vähemmän se tuntuu vastanneista nuorista omalta ajalta. Järjestötoiminnassa vietetty aika on nuorten mielestä jo huomattavasti vähemmän omaa aikaa verrattuna kavereiden kanssa olemiseen tai tekemiseen. Aikaa ystävien ja perheen kanssa pidetään erittäin tärkeänä, ja kaikkein tärkeimpänä ystävien kanssa vietettävää aikaa pitivät 15–19-vuotiaat. Lähes puolet 10–29-vuotiaista tapaa ystäviään päivittäin ja viikoittain vähintään useampi kuin neljä viidestä. (Myllyniemi 2009, 8, 25–30, 88.)

Keskustelu nuorista on usein ongelmalähtöistä ja myös monet nuoria käsittelevät tutkimukset kuvaavat helposti asioita, jotka ovat tavalla tai toisella huonosti. Huoli nuorten hyvinvoinnista on todistetusti todellinen. Tutkimusten mukaan nuorisotyöttömyyden lisääntyminen, pienentynyt toimeentulo, masennuslääkkeitä käyttävien nuorten osuuden kasvu ja huostaanotettujen nuorten määrän kasvu ovat hälyttäviä merkkejä siitä, että kehitys on menossa huonoon suuntaan. Nuorten kohdalla ennaltaehkäisevät toimet ovat tehokkaampia ja viisaampia kuin ongelmien korjaaminen. (Myllyniemi 2010, 47–50.) Nuorisotyössä keskustellaan paljon ennaltaehkäisevän ja korjaavan työtavan vuorovaikutuksesta (Hoikkala & Sell 2007, 12). Perinteisesti nuorisotyö on ollut yhteisöllisiin toimintatapoihin perustuvaa ennalta ehkäisevää työtä, jonka tavoitteena on aktiivisen kansalaisuuden tukeminen. Vuoden 2006 nuorisolakimuutos toi rinnalle myös

sosiaalisen vahvistamisen ja nuorten kasvu- ja elinolojen parantamisen ja 2011 etsivän nuorisotyön ja monialaisen viranomaisyhteistyön. (Aaltonen 2011, 16–17.) Nuorisotyössä ei puututa nuoren elämään yhteiskunnan tai puuttumisen takia vaan nuoren itsensä takia. Huoli, nopea reagointi ja puuttuminen ovat nuorisotyön välineitä, joita käytetään nuoren oman hyvän ja potentiaalın etsimiseen ja löytämiseen. (Rauas 2014, 65.)

Hyvinvoinnin vastaparina kulkee usein syrjäytyminen, joka on alun perin nähty työmarkkinoiden ulkopuolelle jäämisenä, mutta nykyään siihen liitetään kokonaisvaltaisesti huono-osaisuuden kasautuminen hyvinvoinnin kustannuksella (Äärelä 2013, 43). Poliittisella tasolla syrjäytymisen keskeisin huoli liittyy työvoiman riittävyteen ja kestävyysvajeeseen, sillä tavoitteena on hyvän elämän edellytysten luomisen lisäksi jokaisen nuoren saaminen mukaan työ- ja yhteiskuntapolitiikkaan. Tämä on ajanut esimerkiksi lakimuutoksiin, joiden avulla tehostetaan nuorten sosiaalista vahvistamista parantamalla nuorille tarjottavaa varhaista tukea. Keskeinen menetelmä nuorten tukemiseksi kunnissa on monialainen yhteistyö ja sen kehittäminen, jossa nuorisotyöllä on olennainen rooli. (Aaltonen 2011, 15.)

Nuoret kokevat syrjäytymisen johtuvan eniten sosiaalisista syistä; ystävien puutteesta ja joutumisesta huonoon seuraan (Myllyniemi 2010, 50). Nuorisotyön opetussuunnitelma –tutkimus- ja kehittämishankkeen (2011-2013) pohjalta luodun suhdeteorian mukaan nuorisotyön tehtävänä on tukea nuoren omaa kasvua ja nuorta yksilönä sekä toisaalta tukea nuoren asemaa erilaisissa sosiaalisissa verkostoissa ja vahvistaa hänen suhdettaan toisiin nuoriin, aikuisiin, palvelujärjestelmään ja päätöksentekoon sekä alueeseen ja maailmaan. Nuorisotyön vaikuttavuus ja vaikutukset nuorelle perustuvat nimenomaan nuoren muodostamiin suhteisiin nuorisotyön toiminnoissa niin kasvatuksellisissa kohtaamisissa ohjaajan ja nuoren kanssa kuin myös nuorten keskinäisissä kohtaamisissa. Toimintakenttä on laaja ja vaikuttavuuden parantaminen edellyttää yhteistyön tekemistä muiden nuorten elämänpiiriin kuuluvien toimijoiden kanssa, jotta saavutetaan useampia kohderyhmään kuuluvia nuoria. (Kiilakoski 2015, 31, 60, 63).

2.5 Nuorisotyö nuoren osallisuuden tukena aiemmissä tutkimuksissa

Suomessa on luotu pohjaa nuorten osallisuudelle uudistamalla lainsäädäntöä ja osallisuutta tukevilla rakenteilla (Kiilakoski ym. 2012a, 9). Kuntalaki oikeuttaa kuntalaisen osallistumaan ja vaikuttamaan kunnan toimintaan ja erityisesti 26. pykälän tarkoituksena on varmistaa nuorten kuuleminen ja mahdollisuus vaikuttaa nuorten elämään liittyviin asioihin sekä nuorten mukaan ottaminen osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa. Kunnassa on oltava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä ja kunnan on huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. (Kuntalaki 26. §.) Lisäksi nuorisolain 24. pykälä valtuuttaa kunnan kuulemaan nuoria heitä koskevissa asioissa ja järjestämään nuorille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa paikallista, alueellista ja valtakunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn (Nuorisolaki 24. §).

Tärkein huomio osallisuudessa on kuitenkin se, onko nuorella kokemuksellinen tunne siitä, että häntä on kuultu ja että hän on päässyt oikeasti vaikuttamaan. Tämä erottaa osallisuuden osallistumisesta. (Kiilakoski ym. 2012a, 9–10.) Osallisuuden edellytyksenä on, että jokaisella halukkaalla on oikeus ilmaista mielipiteensä, vaikuttaa elinyhteisöönsä ja ympäristöönsä sekä olla osa niitä. Osallisuutta kokeva on kiinnostunut yhteisönsä asioista ja kokee oman panoksensa hyvinvoinnin eteen tärkeäksi. (Kiilakoski 2008, 11.) Esimerkiksi ympäristökasvatuksen tutkimuksista tulee esiin se, että kun lapset ja nuoret otettiin mukaan asuinalueensa suunnitteluun, se vaikutti laajasti heidän asenteisiinsa ympäristöä kohtaan, ympäristöherkkyyteensä ja ympäristöongelmien kriittiseen reflektointiin ja ongelmien ratkaisemiseen (Kyttyä 1999, 20).

Nuoren voi olla vaikea tunnistaa omia vaikuttamismahdollisuuksiaan ja usein asioihin vaikuttaminen voi olla hidas prosessi, jolloin nuorelle voi tulla se kokemus, että omalla vaikuttamistyöllä ei ole käytännön vaikutusta (Ilvonen 2007, 11). Aktiivisen kansalaisuuden synnyttämiseksi tarvitaan monialaista demokratiakasvatusta. Nuorisotyö, koulut ja päiväkodit ovat avainasemassa

lasten ja nuorten osallisuutta edistävän oppimisympäristön järjestämisessä. (Oikeusministeriö 2008, 7.) Nuorisotyön opetussuunnitelma –tutkimus- ja kehittämishankkeen (2011–2013) pohjalta luodun suhdeteorian yhtenä osana nähtiin nuorisotyön tehtäväksi tukea nuorten suhdetta päätöksentekoon ja yhteiskuntaan edistämällä nuorten asemaa heitä koskevien asioiden päätöksenteossa sekä nuorten näkökulman tuominen päätöksentekoon ja nuorten olosuhteisiin vaikuttaminen (Kiilakoski 2015, 63). Kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkosto Kanuunan talotyön hankkeessa (2009–2011) osallisuus nousi nuorisotilatoiminnan keskeiseksi toimintaperiaatteeksi. Nuorilla pitää olla mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa tilan toimintoihin, niin että syntyy oikeaa toimintaa ja nuorille kokemus heidän osallisuudestaan. Tarkoituksena on tuottaa kokemuksia vaikuttamisesta, tukea nuorten yhteistoimintaa ja osoittaa, että nuorilla on mahdollisuus muuttaa lähiyhteisöään. (Kiilakoski 2011, 206–207.)

Nuorisotutkija Gretschel (2011) kritisoi kunnallisen nuorisotyön vaikuttavuus nuorten näkökulmasta -tutkimushankkeessa nuorisotilan osallisuutta kysymällä rajoittuuko nuorten osallistumismahdollisuudet pieniin tai näennäisiin asioihin, ja miksei nuori voisi olla esimerkiksi mukana tekemässä nuorisotalojen toiminta- ja taloussuunnitelmaa tai haastattelemassa uusia työnhakijoita, jolloin nuorten yhteiskunnallista jäsenyyttä vahvistettaisiin nuorisotyön kautta. Hän liittää nuorisotalon osallisuuden koko kaupunkiorganisaation vaikuttamismahdollisuuksiin ja tuo nuoret mukaan osallisiksi etenkin nuorisotalotyön arviointiin. Tutkimuksessa keskusteltiin nuorten kanssa nuorisotyön tavoitteista, nuorten ja ohjaajien tekemisistä, nuorisotyön tarjoamista merkittävistä hetkistä, nuorisotalojen demokratian tilasta ja nuorten toimijuuden esteistä. Nuorisotyön tavoitteellisuus ei välttämättä ole näkyvää ja ymmärrettävää nuorelle. Nuorisotalo saattaa olla nuorelle vain oleskelupaikka, mutta nuorten osallistuminen yhteisistä asioista päättämiseen ja asioiden toteuttamiseen eli nuorten kuuleminen tuo heille tietoa, mahdollisuuksia sekä uudenlaista herkkyyttä ja oikeuden tuntua kommentoida asioiden kulkua talon sisällä. Nuorisopalveluja voidaan parantaa entisestään nuorilta saatavan palautteen perusteella ja yhteistyössä heidän kanssaan, mikä tekee nuorisotyöstä nuorelle merkityksellisempää. (Gretschel 2011, 9–17.)

Peruspalveluiden arvioinnin kehittämishankkeessa (2009–2011) kiinnitettiin huomiota nuorten osallisuuteen kuntien päätöksenteossa ja arvioitiin nuorten vaikuttamismahdollisuuksia. Hankkeessa luotiin malli nuorten kuulemis- ja vaikuttamisjärjestelmästä, jossa nuorten ja kuntapäätäjien välille rakennettiin keskustelumenetelmä, jossa nuoret pääsivät arvioimaan kuntapalveluja ja erityisesti nuorisotoimia ja sitä kautta kehittämään nuorten hyvinvointia ja elinoloja. Keskustelutilaisuus järjestettiin myös Haminassa 2011 Etelä-Kymenlaakson osallisuushankeen aikana. (Gretschel & Kauniskangas 2012, 5–18.) Yksi nuorisotyön arvioinnin ja kehittämisen työväline on pääkaupunkiseudun yhteistyönä kehitelty nuorisotyön auditointi- ja itsearviointimalli, joka tuo nuorisotyön arviointiin laadullisen näkökulman ja mahdollistaa sisältöjen sekä muun muassa oppimista ja osallisuutta lisäävien tekijöiden tarkastelun. Sen kehittämiseen haettiin esimerkkiä Iso-Britanniasta, jossa käytössä oli niin sanottu Kentin malli nuorisotyön laadun tarkastamiseen. Malli koostuu nuorisotyön keskeisten toimintamuotojen arviointikriteeristöistä, itsearviointi- ja auditointiprosesseista. (Nöjd 2015, 10.)

Etelä-Kymenlaaksossa nuorisotyön itsearviointi- ja auditointimalli on ollut käytössä seudullisena yhteistyönä nuorisotalotyössä vuodesta 2010. Valtakunnallisessa Kanuuna-verkostossa¹ mukana oleva Kotka pani mallin alulle seutujen nuorisotalotoiminnassa ja muut seutukunnat lähtivät siihen vahvasti mukaan. Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan nuorisopalveluiden yhteisen Junareissu-kehittämishankkeen aikana nuoret saatiin mukaan nuorisotyön auditointiin ja arviointiin, ja ensimmäistä kertaa saatiin nuorten ääni kuuluviin laatutyössä. Aluksi kriteerien pohjana käytettiin vuonna 2014 aikuisten mallia, mutta se koettiin liian raskaaksi ja vaikeaselkoiseksi nuorille. Keväällä 2016 eri kuntien nuorista koottu laatutiimi yhdessä työntekijöiden kanssa muotoili uudistuneesta alueellisen nuorisotyön itsearviointi- ja auditointimallista nuorten oman version (taulukko 1.), jonka avulla nuoret voivat mennä arvioimaan toisen kunnan nuorisotilaa. Nuoret valitsivat neljä kriteeriä, joihin he tekivät neljä

---

¹ Kanuuna –verkosto on Suomen 27 suurimman kunnan nuorisotoimenjohtajien verkosto, joka edistää vertaisoppimista, tekee tutkimus- ja kehittämistyötä ja harjoittaa edunvalvontaa

tasokuvausta kullekin. Kriteereinä arvioidaan ohjaajien toimintaa, nuorisotilan ilmapiiriä, kalusteita ja välineitä sekä tiedotusta ja sosiaalisen median käyttöä. (Junareissu-hanke 2016.)

Taulukko 1. Nuorten auditointikriteerit nuorisotalotoimintaan (Junareissu-hanke 2016)

KRITEERI	1 heikko / puutteellinen	2 välttävä	3 hyvä	4 erinomainen
1. Ohjaajien toiminta	Ohjaajat ovat välittämättömiä ja epäasiallisia. Heitä ei kiinnosta nuorten asiat, eivätkä he huomioi nuoria. He puhuvat tai käyttäytyvät epäasiallisesti.	Ohjaajat keskustelevat ja viestivät aikaa jonkin verran nuorten kanssa. He pitävät jonkinlaisia kuria, mutta eivät kohtele nuoria tasavertaisesti.	Ohjaajat ovat huomiointajaisia ja luotettavia. He ovat kiinnostuneita nuorten asioista. He ovat myös hauskoja ja ottavat nuoret huomioon.	Ohjaajat lähtevät mukaan nuorten juttuihin. He ovat rentoja, mutta osaa myös pitää kuria. He kuuntelevat nuoria ja juttelevat ja kyselevät nuorilta. He ovat positiivisia.
2. Ilmapiiri	Talolla esiintyy kiusaamista, rasismia tai syrjintää. Ohjaajien ja nuorten väliset suhteet ovat huonot eivätkä nuorekkaan tule toimeen keskenään. Uusia kävijöitä ei huomioida. Varastelua ja tavaroiden rikkomista esiintyy toistuvasti. Talolla on meluisaa.	Talolla nullaan toimeen melkein kaikkien kanssa, mutta pientä riitaa/syrjintää esiintyy. Muista puhutaan joskus selän takana. Sääntöjä laiminlyödään välillä. Varastelua ja tavaroiden rikkomista esiintyy toisinaan.	Talolla kaikki tulevat jotenkuten toimeen keskenään. Kaikki talolla kävijät hyväksytään ja otetaan huomioon. Mahdolliseen kiusaamiseen puututaan välittömästi. Talolla on harvoin meluisaa. Varastelua ja tavaroiden rikkomista esiintyy harvoin.	Talolla kaikki tulevat hyvin toimeen keskenään. Asioita tehdään yhdessä ja autetaan muita. Uudet kävijät otetaan avosylin vastaan. Ketään ei kiusata. Neoudutetaan sääntöjä. Ei rikota paikkoja eikä varastella.
3. Välineet ja kalusteet	Kalusteet ja välineet ovat vanhoja ja rikkainaisia ja epämukavia. Uusia kalusteita ja välineitä ei hankita rikkouneiden tilalle.	Kalusteet ja välineet ovat käyttökelpoisia, mutta vanhoja. Uusia hankitaan harvoin eikä nuorten mielipidettä kysytä hankintoja tehtäessä.	Kalusteet ja välineet ovat ehjiä, mukavia ja käyttökelpoisia. Uusia hankitaan säännöllisesti ja nuorten toiveita kuullaan hankintoja tehtäessä.	Kalusteet ja välineet ovat uusia, ehjiä, mukavia ja käyttökelpoisia. Välineet ovat hyvässä kunnossa ja niitä on riittävästi. Välineitä uusitaan säännöllisesti ja nuoret ovat mukana hankintoja tehtäessä.
4. Tiedotus ja sosiaalinen media	Talolla ei ole ollenkaan nettisivuja eikä sosiaalisessa mediassa tiedoteta nuorisotalon tapahtumista eikä aukioloajoista mitään.	Nuorisotalolla on käytössä jotain sosiaalisen median kanavia mutta niitä ei käytetä turpeeksi aktiivisesti.	Talolla on käytössä useita sosiaalisen median kanavia ja niissä ollaan melko aktiivisia. Asioista tiedotetaan yleensä ajossa.	Nuorisotalolla on omat hyvät nettisivut ja sosiaalisessa mediassa on useita tiedotus kanavia joita päivitetään todella usein. Tiedotus on asiallista ja selkeää.

Vain joka kymmenes nuori kokee voivansa vaikuttaa siihen, mitä vapaa-ajan toimintaa nuorille heidän asuinpaikallaan järjestetään. Osuus on hyvin matala, jos sitä vertaa kyselytutkimuksiin, joissa on selvitetty nuorten kokemuksia vaikutusmahdollisuuksista oman asuinkunnan asioihin ylipäätään, joissa vaikutusmahdollisuudet on koettu suuremmiksi kuin kysyttäessä vapaa-ajan toimintaan vaikuttamisesta. (Myllyniemi 2008, 64.) Nuoret näyttävät kokevan vapaa-ajan tarjonnasta päättämisen aikuislähtöisemmäksi, vaikka vapaa-ajan pitäisi olla omaehtoista (Myllyniemi 2009, 57–58). Nuorten mahdollisuudet vaikuttaa vaihtelevat kuntakohtaisesti ja ovat sidoksissa etenkin kuntien viranhaltijoiden taitoihin, asenteisiin ja kulttuureihin, ja vaikuttaminen nähdään usein laajasti ulottuvan kunnan virallisilta tahoilta kansalaistoimintaan saakka. Osallisuus voidaan nähdä myös syrjäytymisen ehkäisyn näkökulmasta, kun mietitään millä tavoin luodaan mahdollisuuksia kiinnittää ihmisiä yhteisöön niin, että järjestetään nuorille tilaisuuksia olla mukana ympäristössään. Osallisuuden laajassa määritelmässä se tarkoittaa johonkin yhteisöön kuulumista, yhteisössä toimimista ja yhteisöön kuulumisen ja oman merkityksen kokemista. Useiden

kuntien toteuttamien nuorisovaltuustojen lisäksi osallisuus koskettaa siis kaikkia yhteisöjä, joissa nuoret ovat jäseninä. (Kiilakoski ym. 2012b, 250–253.)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen kohdejoukko

Opinnäytetyöni keskittyi kunnallisen nuorisotyön palveluihin Haminassa ja tavoitteenani oli selvittää niiden tunnettavuutta, nuorten osallistumista toimintoihin sekä nuorisopalveluiden merkitystä haminalaisille nuorille. Opinnäytetyöni kautta halusin saada vastauksia kysymyksiin

- 1) Mikä on nuorisopalveluiden tunnettuus haminalaisille nuorille?
- 2) Miten haminalaiset nuoret osallistuvat kuntansa nuorisopalveluiden toimintoihin?
- 3) Mikä on kunnallisen nuorisotyön palveluiden merkitys nuorille Haminassa?

Tutkimuskysymykset nousivat esiin Haminan nuorisotyöstä ja tarpeesta nostaa nuorisopalveluita esille sekä tuoda nuorten näkökulmaa ja osallisuutta näkyviin. Kysymykset koskevat nuorisopalveluiden perustaa ja selvittävät nuorisotyön ydintä.

Tutkimukseni on otantatutkimus ja otos kohdentui määrällisessä osiossa Haminan yhdeksäsluokkalaisiin ja lukion ja ammattikoulun ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoihin sekä laadullisessa osiossa nuorisopalveluiden toimintoihin osallistuneisiin 15-20-vuotiaisiin nuoriin. Otantatutkimuksella saadut tulokset yleistetään koskemaan koko perusjoukkoa. Kokonaistutkimukseen verrattuna otantatutkimus on edullisempi, vaatii vähemmän aikaa ja resursseja sekä on helpompi hallita. (Holopainen 2004, 15.)

3.2 Tutkimusmenetelmien valinta

Tutkimusmenetelmän valinnassa on pidettävä mielessä tutkimustehtävä ja tiedon tarve, jotta kerättyä aineistoa analysoitaessa saadaan vastaukset haluttuihin tutkimuskysymyksiin. Jotta tutkimustulokset ovat mahdollisimman käyttökelpoiset,

on aineistonkeruu ja siihen liittyvät muuttujat suunniteltava huolellisesti. Menetelmää valitessa tulee huomioida, että kerättävän tiedon tulee olla tarkkaa, riittävää, mahdollisimman uutta ja tarkoitukseen sopivaa tiedon tarvisijan kannalta. (Holopainen 2004, 9, 14.) Tutkimusmenetelmää valitessa tulee pohtia mittauksen luotettavuutta, millä menetelmillä päästään kiinni parhaiten tutkimuskysymyksiin, mitataanko sitä, mitä pitää ja millä tarkkuudella (Vehkalahti 2008, 40–41).

Olen käyttänyt tutkimusmenetelminä sekä laadullista menetelmää että määrällistä menetelmää. Vehkalahtien mukaan määrällisellä tutkimusotteella tavoitellaan yleiskäsityksiä ja laadullisella pureudutaan yksityiskohtiin, mutta samassa tutkimuksessa voidaan hyödyntää molempia lähestymistapoja (Vehkalahti 2008, 13). Laadullinen tutkimus nivoutuu aina teoriaan ja tutkimuksen viitekehykseen eikä siitä saatavaa aineistoa ole tarkoitus yleistää koskemaan laajaa kohdetta (Tuomi 2009, 18, 74). Tutkimuksessani käytin määrällisenä menetelmänä kyselyä ja laadullisena menetelmänä haastattelua, jotka molemmat ovat tietoisuuden ja ajattelun sisältöihin kohdistuvia menetelmiä (Hirsjärvi 2000, 35). Tässä tutkimuksessa menetelmien yhdistäminen toimii toisiaan tukien ja tarjoaa tarkoituksen mukaiset lähestymistavat Haminan kunnallisen nuorisotyön tutkimiseen.

3.3 Aineistonkeruumenetelmät

3.3.1 Kyselytutkimus

Kyselytutkimus on yksi keskeisin ja laajakäyttöisin tutkimustapa ja tiedonhankinnan väline. Sitä voidaan käyttää ilmiön kuvaamiseen, mutta myös sen selittämiseen tai syiden ja seurausten selvittämiseen. Tutkimusaineiston keräämisessä käytetään aina mittaamista. (Holopainen 2004, 8–10.) Kyselytutkimuksella voidaan mitata ja tarkastella tietoa ihmisten toiminnasta, mielipiteistä, asenteista ja arvoista. Mittausvälineenä kyselytutkimuksessa käytetään kyselylomaketta, jonka välityksellä tutkija esittää vastaajalle kysymyksiä. Erona haastattelututkimukselle on se, että kyselylomakkeen on toimittava omillaan, ilman tutkijan apua. (Vehkalahti 2008, 11.)

Tutkimuksessani kyselyllä selvitetään tuntevatko haminalaiset nuoret kunnallisen nuorisotyön palveluita ja tekijöitä ja miten he osallistuvat nuorisopalveluiden toimintoihin. Menetelmänä kyselytutkimus on määrällinen ja sopii näihin tutkimuskysymyksiini hyvin. Kyselytutkimuksessa aineistot koostuvat pääosin mitatuista luvuista ja numeroista, vaikka kysymykset esitetään sanallisesti (Vehkalahti 2008, 13). Tutkimukseni kysymykset ovat osa Etelä-Kymenlaakson nuorisopalveluiden kehittämishankkeen nuorten toimijuuskyselyä. Kysymykset on koottu hankkeen kuntien tutkimusryhmässä kuntien paikallisista tarpeista sekä osittain nuorisobarometreistä sekä seudulla 2012 toteutetusta nuorisokyselystä. Kyselylomake (liite 1.) on koottu yhdessä kehittämishankkeen projektipäällikön kanssa. Haasteena oli saada lomakkeesta toimiva koko Etelä-Kymenlaakson alueen nuorisopalveluille, sillä kohdekunnat ovat hyvin erikokoisia ja erilaisia nuorisotyön kentiltään. Nuorisotyön tunnettuuden ja toimintoihin osallistumisen lisäksi lomakkeella kysyttiin nuorten arvoja ja asenteita vaikuttamiseen, toimijuuteen ja elämään sekä ympäristöön ja tulevaisuuteen. Näitä aiheita ei käsitellä tässä tutkimuksessa.

Kyselylomake laadittiin Kotkan nuorisotyön yksikön omistamalla Digium Enterprises Questback essentials -ohjelmalla, jonka avulla voitiin muotoilla kysymyksiä ja myös lomakkeen visuaalista ulkoasua. Kyselylomakkeen kysymykset ja väittämät ovat kyselytutkimuksen mittareita, joiden laatimisessa täytyy huomioida se, mitä pitäisi mitata ja miten mittaaminen kannattaisi suorittaa (Vehkalahti 2008, 12). Tutkimukseni mittareiksi valittiin monivalintakysymyksiä, joissa on moniportaiset vastausvaihtoehdot ja valintaruutukysymyksiä, jotka ovat helposti nuorten ymmärrettävissä. Avoimia kysymyksiä ei valittu. Vain muutamassa valintaruutukysymyksessä oli yhtenä vastausvaihtoehtona avoin kohta muu, mikä. Taustatietona kysyttiin ainoastaan vastaajan paikkakuntaa, jotta tuloksia voidaan käsitellä kuntakohtaisesti. Tarkempaa tietoa vastaajasta ei kysytty, esimerkiksi oppilaitosta, ikää tai sukupuolta, jotta vastaajien anonymiteetti ja yksityisyys säilyisivät myös pienissä kunnissa. Tarkempien tietojen keräämistä ei myöskään pidetty tarpeellisena tutkimuksen tarkoituksen kannalta. Kysymykset olivat paikkakuntaa lukuun ottamatta vapaaehtoisia.

Kysymyksiä lomakkeessa on yhteensä 18, joista seitsemän käsittelee opinnäytetyöni tutkimuskysymyksiä.

3.3.2 Teemahaastattelu

Haastattelu on yksi hyödyllinen tapa kerätä tutkimustietoa haastateltavan kokemuksesta. Siinä on tärkeää vuorovaikutuksellisuus haastattelijan ja haastateltavan välillä. (Hyvärinen 2017, 12.) Etuna on ennen kaikkea joustavuus, sillä haastattelijalla on mahdollisuus toistaa kysymys, käydä keskustelua haastateltavan kanssa ja oikaista väärinkäsityksiä tarvittaessa (Tuomi 2009, 73). Haastattelussa kysymykset esitetään suoraan vastaajalle esimerkiksi kasvotusten tai puhelimitse. Mittausvälineenä käytetään haastattelulomaketta tai –runkoa, joka eroaa kyselylomakkeesta siinä, että haastattelulomake ei toimi omineen ja vastaaja tarvitsee sen toteuttamiseen haastattelijan apua. (Vehkalahti 2008, 11.)

Tutkimuskysymykseen nuorisopalveluiden merkityksen selvittämiseksi valittiin puolistrukturoitu teemahaastattelu ja haastateltaviksi nuorisopalveluiden toiminnoissa mukana olevia tai olleita nuoria. Haastattelun etuna on se, että siihen voidaan valita henkilöitä, joilla on kokemusta tutkittavasta ilmiöstä. Menetelmänä teemahaastattelu soveltuu hyvin yksityiskohtaisen tiedon saantiin ja se antaa mahdollisuuden tulkita kysymyksiä ja tarvittaessa tarkentaa vastauksia. (Tuomi 2009, 74–75.) Teemahaastattelussa määritellään keskeiset teemat, joita käsitellään haastattelussa (Hyvärinen 2017, 21). Teemoittelua tuki kyselytutkimuksesta nousseet aiheet ja viitekehyksessä esitetty teoria nuorisotyöstä.

Haastattelukysymykset on eroteltava tutkimuskysymyksistä, joita ei sellaisenaan esitetä haastateltavalle. Tutkittavana olevat haastateltavat eivät tarjoa valmiita tutkimustuloksia, vaan tulokset syntyvät, kun tutkija itse analysoi aineistoaan. Kysymyksiä muotoillessa tulee kuitenkin muistaa tutkimuskysymykset ja millaista aineistoa haluaa ja mitä sillä aikoo tehdä. Jotta aineistosta saataisiin mahdollisimman paljon irti ja haastateltavaa ei rajoiteta liikaa, on hyvä välttää kysymyksiä joihin voi vastata pelkästään kyllä tai ei (vrt. voitko vaikuttaa vs. miten

voit vaikuttaa). (Hyvärinen 2017, 24–25.) Nuorta haastatellessa on tärkeää se, että nuori kokee että hänestä ja hänen mielipiteestään ollaan aidosti kiinnostuneita ja tutkimuksella ja vastauksilla on oikeasti merkitystä. Haastattelutilanne ja –paikka tehdään mahdollisimman rennoksi. Myös haastattelijan hyvä valmistautuminen ja itsevarmuus sekä rentous ovat tärkeitä ominaisuuksia haastattelun onnistumisessa. (Hirsjärvi 2000, 132–133.) Haastateltavalle tulee antaa riittävästi tilaa kertoa omista ajatuksistaan ja kokemuksistaan (Hyvärinen 2017, 25).

3.4 Aineistonkeruuprosessin eteneminen

Kyselylomake koekäytettiin viidellä koevastaajalla ennen varsinaista kyselyä. Koevastaajien palautteen perusteella tehtiin pientä hienosäätöä kyselylomakkeeseen, jonka jälkeen kysely toteutettiin Haminassa keväällä 2017 Vehkalahden ja Pappilansalmen yläkoulujen yhdeksäsluokkalaisille sekä otantana Haminan lukion ja Etelä-Kymenlaakson ammattiopiston Haminan kampuksen ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille. Oppilaitosten rehtoreiden ja opettajien kanssa laadittiin kyselyille aikataulutusta oppituntien sisälle. Saatekirjeet kyselytutkimuksen toteuttamisesta toimitettiin oppilaitosten kautta oppilaille Wilma-järjestelmän avulla. Vastausjoukko oli 220 nuorta. Kyselyt toteutettiin jalkautuen oppilaitoksien atk-luokkiin, joihin oppilaat tulivat oppituntien aikana ryhmittäin. Kysely tehtiin sähköisen linkin kautta ja kyselyn tekeminen ohjeistettiin paikan päällä. Vastaajilla oli mahdollista kysyä tarkennuksia tai teknistä apua kyselyn täyttämiseen paikalla olevalta kyselyntoteuttajalta. Aikaa kyselyn vastaamiseen ja alustukseen varattiin noin 30 minuuttia/ryhmä ja vastaajaryhmiä oli yhteensä 12. Kyselyn tulokset esitettiin nuorille erikseen kouluilla järjestetyissä palautustilaisuuksissa toukokuussa 2017.

Teemahaastattelu tehtiin kuudelle nuorisopalveluiden käyttäjälle yksilöhaastatteluina syksyllä 2017 haastattelurungon (liite 2.) avulla, jonka teemoiksi valittiin kyselytutkimuksen palautustilaisuuksista nousseita aiheita. Haastattelurungon laadintaan käytin taulukointia. Haastateltavina olivat Haminan nuorisopalveluiden toimintoihin osallistuvia nuoria, esimerkiksi nuorisovaltuustosta, nuorisotilalta, tapahtumien tekijätiimeistä ja pienryhmistä.

Haastateltavat valittiin satunnaisotannalla. Haastatteluun osallistuvilta pyydettiin suostumus haastatteluun ja haastatteluaineiston käyttämiseen opinnäytetyötä varten. Haastateltaville kerrottiin, että osallistuminen on vapaaehtoista ja osallistujan henkilöllisyys ei paljastu missään vaiheessa eikä sitä voida tunnistaa tuloksista kirjoitetusta tekstistä. Haastattelut nauhoitettiin nauhurilla nuorisotalolla, minkä kerroin ja perustelin haastateltaville ennen haastattelua. Tilana nuorisotalo tarjosi haastateltaville rennon ja tutun paikan ja haastattelut tehtiin ajankohtina, jolloin tilalla ei ollut muuta toimintaa tai muita käyttäjiä paikalla.

3.5 Aineisto ja analyysi

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeiden mukaan tutkijan on noudatettava eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä. Hyvä aineistohallinta edellyttää aineiston käsittelyä niin, että se palvelee tutkimuksen jälkeen myös muita tiede- sekä oppimisyhteisöjä ja säilyy käyttökelpoisena ja ymmärrettävänä. Eettisten periaatteiden mukaan on otettava huomioon tutkittavan itsemääräämisoikeus, vahingoittamisen välttäminen sekä yksityisyys ja tietosuoja. (Ranta & Kuula-Luumi 2017, 413–414, 424; Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2009.) Tämän tutkimuksen vastausprosentti on korkea, sillä kysely käytiin tekemässä oppilaitoksissa paikan päällä oppituntien aikana atk-luokissa koulun koneilla luokka kerrallaan, joten katoa on käytännössä niinä päivinä oppituntien ajan poissaolleet oppilaat. Haastatteluun osallistuivat kaikki sovitut haastateltavat, jotka edustivat monipuolisesti nuorisopalveluiden eri toimintoihin osallistuneita nuoria. Aineiston laajuus on 220 kyselyn vastausta ja kuusi haastattelua.

Kyselyyn käytetty Questback-ohjelma mahdollisti aineiston tulosten käsittelyn ja jaottelun. Kyselyn tuloksia ei analysoitu sukupuolen tai iän mukaan eikä vastauksista eroteltu eri oppilaitosten oppilaiden vastauksia vaan tuloksia käsiteltiin kokonaisuutena haminalaisten nuorten vastausjoukkona. Kyselyn tulosten analysointiin käytettiin prosenttiosuuksien tulkintaa ja havainnointia ja tuloksia visualisoimiseksi laadittiin kaavioita. Muuttujien arvoja mitattaessa voi esiintyä mittausvirheitä monesta eri syystä, esimerkiksi mittaukseen vaikuttavat häiriötekijät, välineiden ja menetelmien heikkous ja epätarkkuus sekä mitattavien

käsitteiden hankaluus (Holopainen ym. 2004, 26). Muutamassa kohdassa kyselystä tuli tarkentavia kysymyksiä tutkijalle ja tuloksia analysoitaessa on otettava huomioon vastaajien kysymysten ymmärtäminen ja tulkinta, vireystila, keskittyminen ja se, kuinka tosissaan he ovat vastanneet. Analyysia tehdessä tuli esiin parin kysymyksen kohdalla muotoilun tai kysymyksen asettelun haasteet, jolloin tuloksista ei saatu niiden osalta aivan tarkoituksen mukaisia tutkimuskysymykseen verraten. Ongelmaa ei kuitenkaan huomattu koevastaajien tuloksista ja tämä otettiin huomioon aineistoa analysoitaessa.

Haastatteluaineisto purettiin litteroimalla tulosten analysoimiseksi keväällä 2018. Merkityksiä koskevassa tutkimuksessa tulkinta ja ymmärtäminen ovat keskeisiä menetelmiä (Hirsjärvi 2000, 18). Aineiston analysointiin käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä teoreettiseen kehykseen pohjautuen ja siitä etsittiin, mitä on tutkittu ja mitä ilmiöstä tiedetään. Analyysin pohjalta aineisto teemoitettiin tuloksista nousseiden teemojen mukaan. Työkaluna käytettiin vastausten värikoodausta eri teemojen ja vastaajien mukaan. Tällä menetelmällä aineisto pysyi hyvin hallinnassa sekä totuudenmukaisena. Tämän jälkeen pelkistin ilmaisuja sekä etsin niistä samankaltaisuuksia ja erilaisuuksia ja kategorisoin ne omien otsikoiden alle. Haastatteluaineistossa esiintyi epäsuorina tunnistetietoina haastateltavan sukupuoli ja ikä (Ranta & Kuula-Luumi 2017, 420), joita ei ole mainittu tutkimuksessa vastaajan tunnistamattomuuden ja yksityisyyden vuoksi, vaan aineistosta nostetut sitaatit ovat nimettyjä numeroin yhdestä kuuteen (1–6).

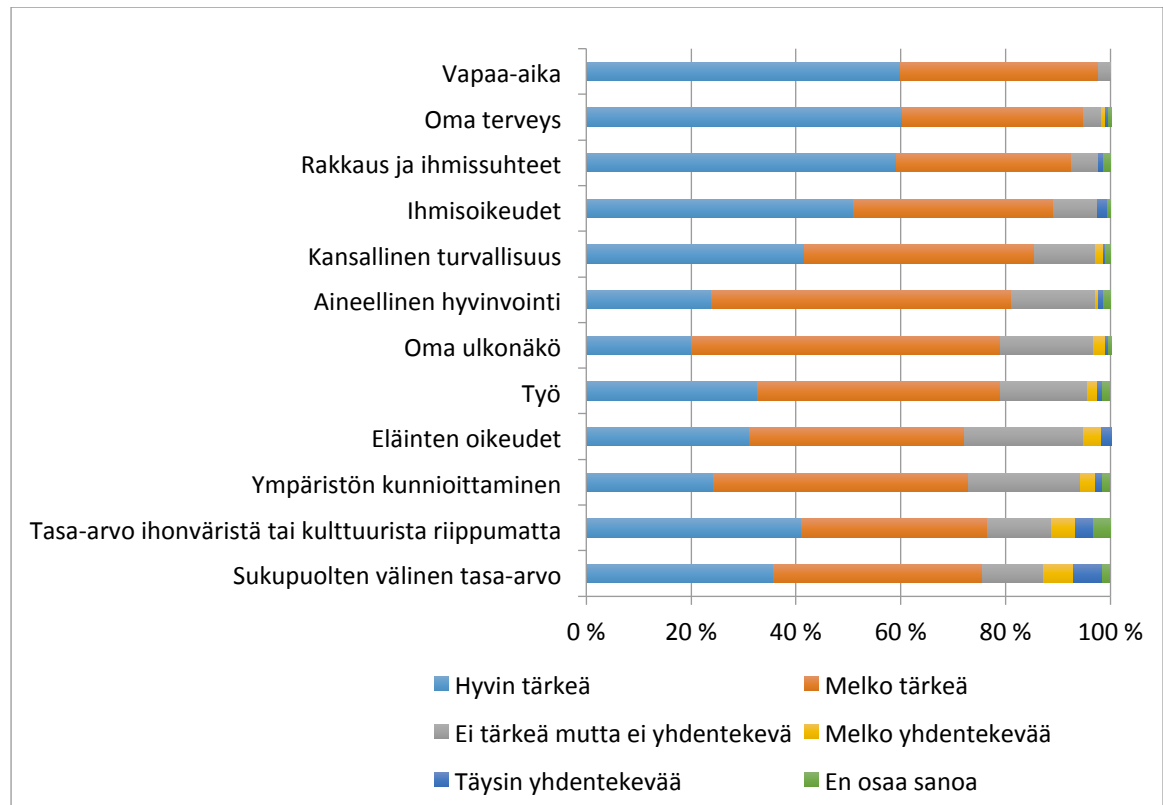
Tulosten tulkinta edustaa yhtä näkökulmaa aiheesta ja päättelyssä käydään vuoropuhelua tulkinnan ja teorian välillä tutkimuskysymysten kontekstissa (Ketokivi 2015, 17). Tässä tutkimuksessa vuoropuhelua käytiin nuorten kasvun tukemisen ja osallisuuden tukemisen otsakkeiden alla. Käsitteet rakentuivat nuorisotyön teoriasta ja niitä peilattiin Haminan nuorisopalveluiden toimintoihin ja ydinprosesseihin. Aineiston pohjalta voidaan vain kuvata asioiden tiloja. Niihin johtaneista syistä tai seurauksista ei voida tehdä suoria päätelmiä aineiston perusteella. Kyselytutkimuksen tiedot yleistetään koskemaan kaikkia haminalaisia nuoria, jolloin yksilöt hukkuvat kokonaisuuteen. Erityisesti haastattelun

tarkoituksena on ymmärtää nuoria enemmän heidän näkökulmastaan ja tuoda nuorten ääntä kuuluviin. Kyselystä ei saanut helposti vertailtavia indikaattoreita, koska siinä ei kysytty yleisiä yksilötietoja kuten sukupuolta tai ikää. Ainoana yksilötietona kysyttiin vastaajien paikkakunta, jota ei pidetty olennaisena vertailukohteena tässä tutkimuksessa.

4 TULOKSET

4.1 Haminan nuorisopalveluiden tunnettuus ja toimintoihin osallistuminen

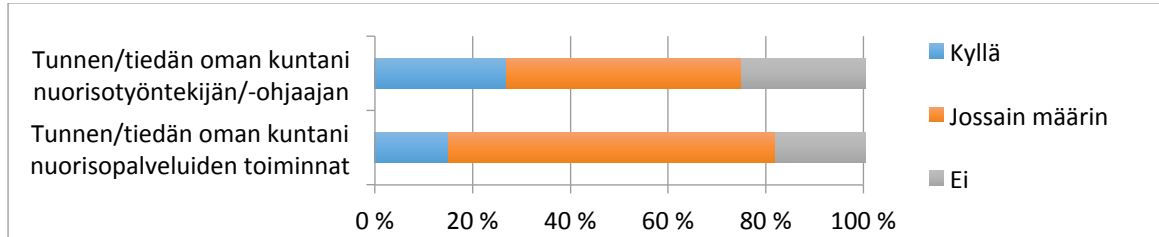
Haminalaiset nuoret pitävät vapaa-aikaa itselleen kaikkein tärkeimpänä asiana verrattuna tutkimuksessa kysytyihin muihin asioihin (kuva 1.). Oma terveys sekä rakkaus ja ihmissuhteet ovat myös nuorille hyvin tärkeitä asioita. Haminassa suurin osa nuorisopalveluiden toiminnoista sijoittuu nuorten vapaa-aikaan koulujen ulkopuolelle ja nuorisotyön arvot tukevat terveyden edistämistä ja ihmissuhteiden mahdollistamista.

Kuva 1. Nuorten tärkeinä kokemat asiat (n=214)

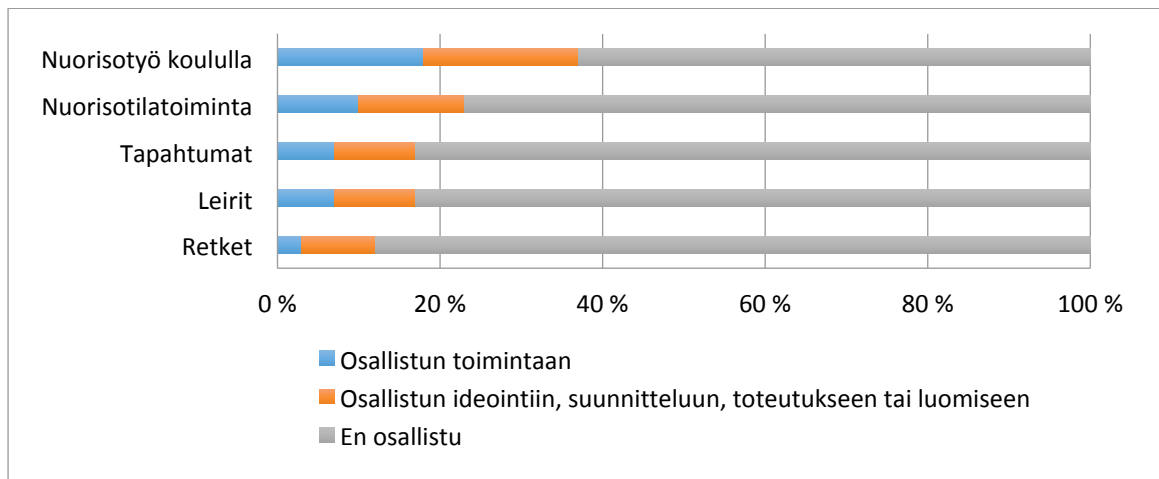

Vastaajista valtaosa tietää tai tuntee ainakin jossain määrin oman kuntansa nuorisotyöntekijän tai -ohjaajan (kuva 2.). Myös nuorisopalveluiden toiminnot ovat hyvin nuorten tiedossa Haminassa. Toiminnot tunnistaa enemmistö vastaajista.

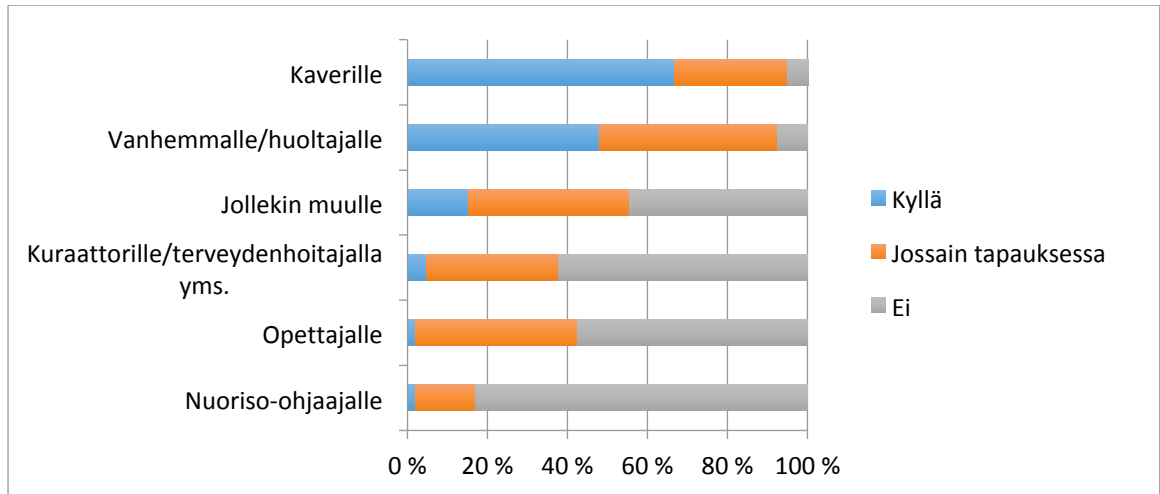
Kuva 2. Nuorisotyöntekijän/ohjaajan sekä nuorisopalveluiden tunnettavuus nuorelle (n=212)

Nuorisopalveluiden toiminnoista eniten osallistutaan koulussa tehtävään nuorisotyöhön (ryhmätyökset, teemapäivät yms.) ja nuorisotilatoimintaan (kuva 3.). Suurin osa vastaajista ei osallistu mihinkään nuorisopalveluiden toiminnoista. 10-20% vastaajista kokee osallistuvansa toimintojen ideointiin, suunnitteluun, toteutukseen tai luomiseen jollain tasolla.

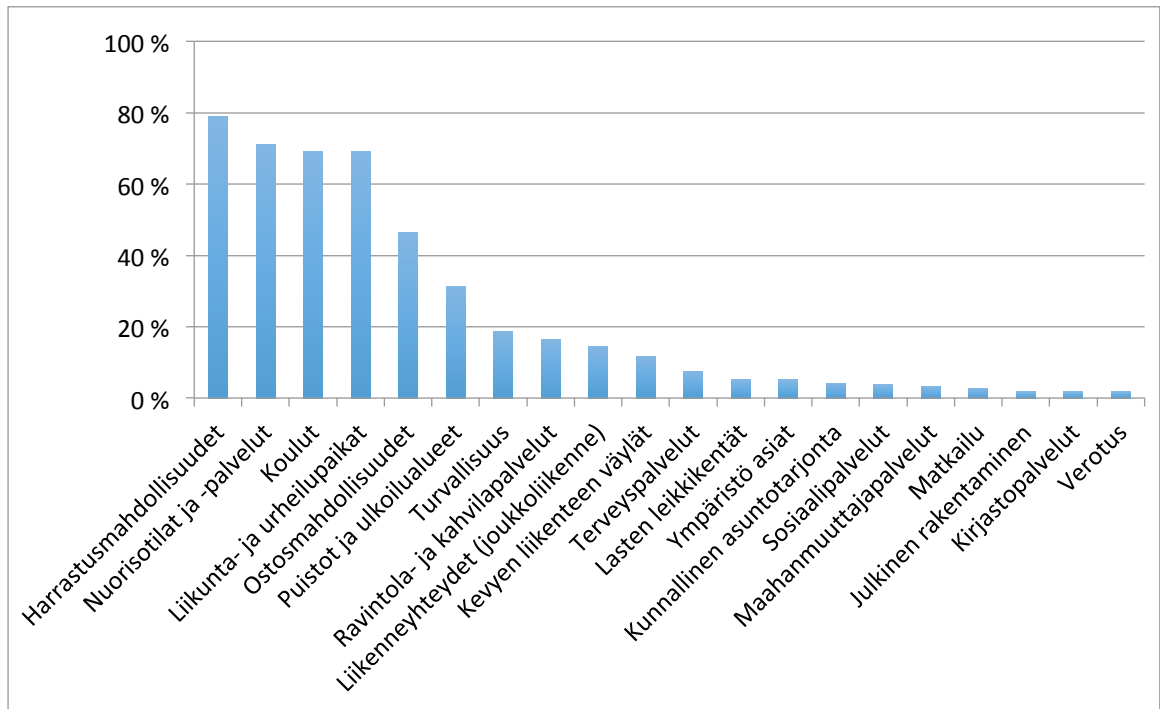
Kuva 3. Nuori nuorisopalveluiden toimijana (n=215)

Liki jokainen nuori kertoo huolistaan kaverilleen ja vanhemmalle tai huoltajalle vähintään jossain tapauksessa (kuva 4.). Huomattavaa on, että alle puolet kertoo huolen aiheistaan koulun henkilökunnalle ja vain alle viidennes kertoo niistä nuorisohjaajalle. Vastaus peilaa nuorisotyön varsin tiuhaan vaihtuvan työntekijäporukan heikentävän nuoren luottamuksellista suhdetta ohjaajaan.

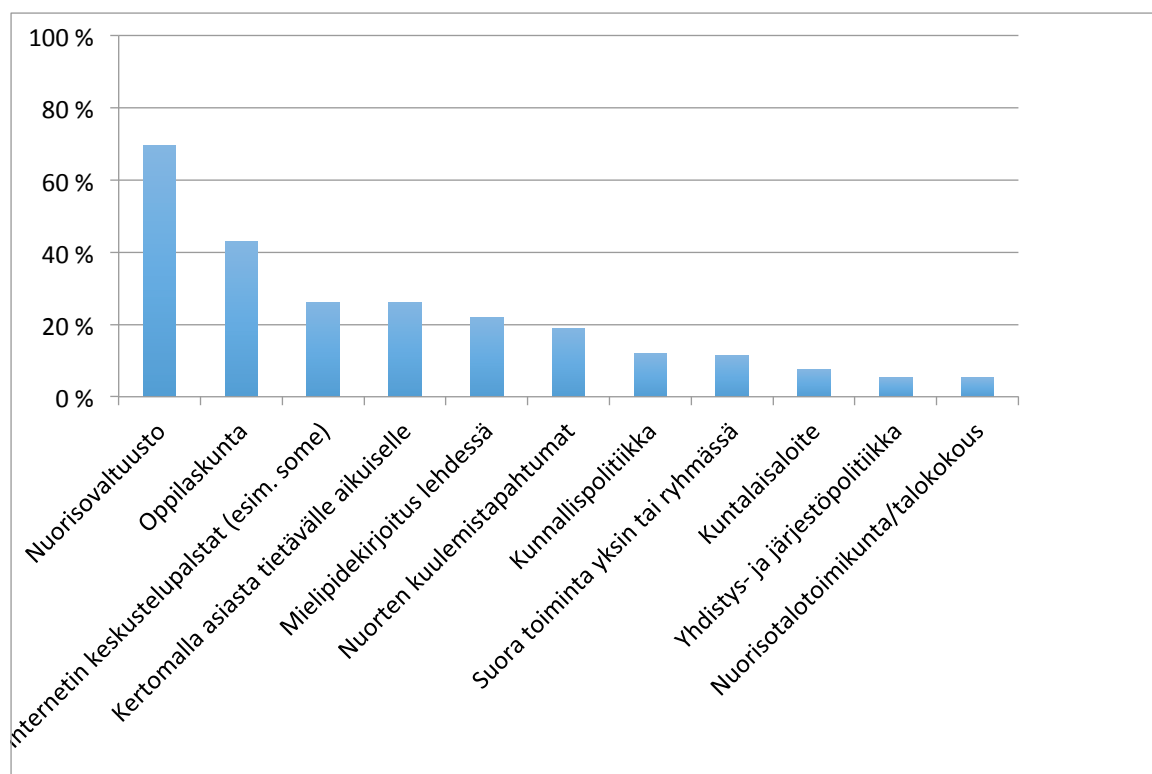
Kuva 4. Henkilö, jolle nuori kertoo huolensa (n=214)

Nuoret haluavat osallisiksi heitä koskeviin asioihin, joka tulee esiin siinä, että palveluihin vaikuttaminen koettiin tärkeäksi ja eniten nuoret haluavat vaikuttaa kouluihin ja vapaa-ajan palveluihin, kuten harrastusmahdollisuuksiin, nuorisotiloihin ja –palveluihin, liikunta- ja urheilupaikkoihin sekä ostosmahdollisuuksiin (kuva 5.). Vähiten haluttiin vaikuttaa julkiseen rakentamiseen ja verotukseen sekä yllättäen kirjastopalveluihin.

Kuva 5. Nuorelle tärkeimmät vaikuttamisen kohteet (n=214)

Tärkeimpänä vaikuttamiskanavana nuoria koskevissa asioissa kunnassaan nuoret pitävät tutkimuksen mukaan nuorisovaltuustoa ja oppilaskuntaa (kuva 6.). Myös kertominen aikuiselle, internetin keskustelupalstat ja mielipidekirjoitus lehteen koetaan tärkeiksi keinoiksi nuorten asioihin vaikuttamisessa. Vähiten tärkeimmäksi keinoksi koettiin vaikuttaminen kuntalaisaloitteen kautta, nuorisotalotoimikunnissa sekä yhdistys- ja järjestöpolitiikassa. Nuorisopalveluiden toimintona nuorisovaltuustolla on Haminassa aktiivinen kymmenvuotinen historia, kun taas nuorisotalotoimikunnat eivät ole toimineet kuin yksittäisinä talokokouksina.

Kuva 6. Nuorelle tärkeimmät vaikuttamisen keinot (n=210)

Nuoren rooli yhteisön jäsenenä koettiin vaikuttavimmaksi ja monipuolisimmaksi harrastusyhteisössä ja sosiaalisen median ryhmässä (taulukko 2.). Merkittävin rooli on tasavertaisena osallistujana ja ajatusten ja mielipiteiden esittäjänä. Rooleina tunnistettiin myös tarpeellisena ryhmäläisenä sekä vaikuttajana ja vastuunkantajana toimiminen. Nuorisovaltuusto on pieni toimijaryhmä, johon valtaosa vastaajista ei osallistu, samoin kuin oppilaskunta, järjestö- ja vapaaehtoistoiminta sekä tukioppilastoiminta.

Taulukko 2. Nuoren rooli toimintojen jäsenenä (n=205)

Rooli toiminnon jäsenenä	Tasaver- tainen osallis- tuja	Tarpeelli- nen ryhmäläi- nen	Ajatusten ja mieli- piteiden esittäjä	Vaikutta- ja	Vastuun- kantaja	En osallistu
Harrastusyhteisö	20%	12%	18%	7%	11%	54%
Some-ryhmä	22%	8%	14%	4%	5%	61%
Tukioppilastoiminta	12%	3%	9%	5%	3%	78%
Järjestö- ja vapaaehtoistoiminta	4%	5%	3%	4%	4%	83%
Oppilaskunta	7%	3%	6%	6%	4%	84%
Nuorisovaltuusto	5%	2%	3%	4%	2%	89%

Nuorisotyön toimintojen tunnettuus on melko hyvällä tasolla ja myös nuorisotyöntekijät tunnetaan. Suurin osa vastaajista ei silti osallistu nuorisotyön toimintoihin, vaikka esimerkiksi nuorisovaltuusto koettiin tärkeäksi kanavaksi vaikuttaa.

4.2 Haminan nuorisopalveluiden merkitys nuorelle

4.2.1 Haminan nuorisopalvelut nuoren kasvun tukena

Nuorisotyö on nuorisoo kohdistuvaa asennetta ja toimintaa ja nuoren elämää tukevaa työskentelyä, nuoria varten. (4.)

Nuorisotyön moniulotteisuus tuli esiin tutkimuksessa ja vastaajat osasivat esittää melko laajasti nuorisopalveluiden toimintoja. Tuloksissa nuorisotyö kuvattiin nuorten kohtaamisena, kuuntelemisena, auttamisena ja tukemisena.

Nuorisotyössä tärkeänä nähtiin asenne nuorisoa kohtaan ja nuorisomyönteisyys. Nuorisotyön merkitystä kuvattiin nuorten turvaverkkona, kontaktin luojana, tapahtumien järjestäjänä, opettajana ja kasvattajana. Myös rooli mahdollistajana tai mahdollisuuksien järjestäminen tuli tuloksissa esiin.

Et aika lail se et pääsee oikeesti tekeen ja ite tekemää ja oikeit juttuja. Ja sit toki ihmisten kohtaaminen ja sit kaikki uuet tyypit, niitäkin on tullut varsin runsaasti. (1.)

Järjestetään kaikkii mahdollisuuksii leipoo ja kattoo elokuvaa ja jutella ja pelailla ja olla niiku ihmisten kaa sillee rauhassa koska niiku se on tosi tärkeätä koska kaikil ei oo mahdollisuutta siihen esim kotona tai koulussa tai ei oo kavereita et ni sit voi tulla tänne ja olla vaa sillee hier ai äm. (2.)

Tapahtumien järjestäminen ja tällanen sitä ei pidä unohtaa missää vaiheessa että kaikil ei oo aina mahdollisuutta päästä niiku isoille keikoille tai mitää muutakaa tai päästä kokeilee sellasii niiku kulttuurillisia juttuja. - - Et uudet bändit saa mahdollisuuden päästä soittamaan ja kokeilemaan taitojaan. (3.)

Konkreettisista nuorisotyön menetelmistä lueteltiin nuorisotilat, nuorisovaltuusto, leirit, selvä reitti ja ennaltaehkäisevä päihdetyö, bändikoulu ja tapahtumat. Tuloksissa tuli esiin myös nuorisopalveluiden tarjoamat mahdollisuudet työelämään tutustumiseen koulun kautta, kesäleirien ohjaajana toimimiseen, työkokeiluun tai työssäoppimiseen. Suurella osalla oli kokemusta monesta eri nuorisopalveluiden toiminnasta.

Nuva, sitte taloilla oon ollu - - sekä nuorena että työntekijänä tetissä. Sitte tapahtumaa järjestäny nuorisovaltuuston ja nupan kanssa. Sitte joskus silloin pienenä olin leireillä. (2.)

Tuloksista tuli esiin myös koululla tehtävä nuorisotyö ja nuorisotyö ennaltaehkäisevän lastensuojelutyön kanavana. Nuoret näkevät nuorisotyön eri toimijoiden välisenä kokonaisuutena. Esiin nousivat kunnallisen nuorisotyön ohella myös nuorisoyhdistyksissä ja seurakunnassa tehtävä nuorisotyö sekä niiden välinen yhteistyö. Merkittävimpiä kokemuksia, joissa nuoret ovat olleet mukana nuorisopalveluilla olivat erilaiset projektit, tapahtuman järjestäminen, tapahtumassa esiintyminen, selvä reitti päihdekasvatus-tapahtumaan osallistuminen ja tukioppilaana toimiminen sekä työkokeilu.

Nuoruudessa kavereilla on erityisen tärkeä merkitys. Nuorisotyön luonne kontaktien ja suhteiden luoja ja mahdollistajana niin nuorten keskinäisissä kohtaamisissa kuin ohjaajan kanssa, tuli esiin kaikissa haastatteluissa. Etenkin turvallisen aikuisen läsnäolo ja ohjaajan merkitys nuorisotyössä koettiin tärkeänä.

Se voi olla monelle nuorelle jopa se ainoa paikka mistä löytyy turvallinen aikuinen. Se kenelle pystyy avautumaan, kertomaan ongelmistaan ja kenelle ylipäättään pystyy mitään juttelemaan tai ylipäättään tuntee sellaseks turvalliseks aikuiseks itselleen. (5.)

On ihan vaan tääl niiku läsnä. Ja jos tarvii just jotai, seki että okei nyt leivotaan jotain ni se on sitä että kysytää nuorilta että mitä ne haluu tehdä. - - Ja pystyy sit just niiku antaa sen mahdollisuuden olla oma ittensä ja toteuttaa itteään ja sit et pystyy mennä ohjaajalle puhumaan ja ohjaaja voi kuunnella siinä ja olla luottamuksellinen sellain aikuinen jolle voi puhuu, jonka kaa voi vähä selvittää asioita, käyä päivän tapahtumii jos tarvii. Olla siinä tukena ja turvana. (2.)

Ohjaajan tehtäväkenttä on haastattelujen perusteella hyvin laaja. Ohjaaja vastaa turvallisuudesta ja säännöistä, vie toimintaa eteenpäin, kerää ja mittaa nuorisotyön tuloksia, selvittää ja järjestää asioita. Ohjaajan rooli on muun muassa olla tukija, mahdollistaja, aito, persoonallinen, rento, huumorintajuinen, kuuntelija ja keskustelija, helposti lähestyttävä, aikuinen, turvallinen, mutta ei liian hallitseva. Ohjaajan on tärkeää olla vastuuntuntoinen ja hyvä kommunikoimaan nuorten kanssa.

No ohjaaja on mun mielestä just se kuka käytännössä on se nuorisotalon sydän tavallaan ja sielu. - - Sellanen henkilö kenelle on helppo jutella, kenen kanssa on helppo käydä läpi asioita, ja purkamaan esimerkiksi niiku suruja ja murheita ja iloja ja ihan kaikkee niiku tällast maan ja taivaan väliltä. - - Se et kaikil on tavallaa niiku turvallinen ja hyvä olla. (3.)

Se voi olla se tosi mukava aikuinen ketä on kiva moikata kaupungilla ja kenen kanssa on kiva jäädä juttelemaan ja se on se kenelle voi avautua jostain vaikeesta asiasta. - - Ohjaaja pitää koko ajan sen ohjaajan roolin ja se nuori aina tietää että tää on nyt kuitenkin aina se aikuinen, joka voi sit sanoa että nyt loppu tollaset jutut. Tai se että kuka on se vastuuhenkilö siellä nuokkareilla ja kuka on se kenelle vois sit heti mennä sanomaan jos jotai käy. Se on se, et ohjaaja saa sit pidettyä sen balanssin aina, siinä kun kommunikoii nuorten kanssa. (5.)

Nuorisotyön perinteinen työmuoto on ryhmätoiminta. Nuorisopalveluiden toiminnoissa opetellaan toimimaan pienissä tai isoissa ryhmissä sekä ryhmätyötaitoja. Ryhmässä toimimista haastateltaville oli opettanut nuorisovaltuusto, projektit, tapahtumien järjestäminen ja leirillä työskenteleminen. Opittuja ryhmätyötaitoja ovat delegoiminen, yhdessä tekeminen ja

suunnitteleminen, toisten huomioiminen ja kuunteleminen, kompromissien tekeminen ja aikatauluttaminen sekä työnjohtaminen. Suurin osa haastateltavista pystyi toimimaan sekä isossa että pienessä ryhmässä. Mieluisampi ryhmäkoko määräytyi vastaajilla tilanteen ja muun ryhmän mukaan.

Jos on joku jotai sellai vakavampi puheenaihe tai jotain sellast luottamuksellista jotain ni sit ehkä pienemmäs. Ja jos haluu puhuu sillee niiku kunnolla jostai asiasta niiku ettei vaa jutella niiku oikeest puhuu siit asiasta ni sit pienemmäs porukassa. Seki aina riippuu niin paljon tilanteesta ja mielialasta. (2.)

Tuloksista tuli esiin, että nuoret ovat saaneet uusia kavereita nuorisopalveluiden toiminnoissa ja usea mainitsi sen, että he ovat tutustuneet ja luoneet kontakteja moniin ihmisiin myös valtakunnallisesti, esimerkiksi bänditoiminnan ja nuorisovaltuuston kautta.

Tutustu tavallaan vanhempiin tyypeihin jo ku mitä ite oli silloin ja sit tavallaan vähä niiku katto niit ylöspäin kanssa silloin et tosi niiku siisti et noi tekee kanssa sitä samaa juttuu ja et ne on meiän kavereita ja niiku se oli jotenki hienoa. (3.)

Joo, kyl se nuorisovaltuustossa kuitenkin keskimäärin kymmenen ja kahenkymmenen nuoren välillä, nii siin pitää ottaa kaikki huomioon ja mä haluisin ite ainaki et kaikil ois mukava olla siinä porukassa. (6.)

Oppiminen ja uusien asioiden kokeminen on osa nuorisotyön toimintaa. Nuorisotyötä pidetään yhtenä non-formaalien oppimisen alustana. Kaikista haastatteluista tuli esiin se, että nuorisotyö on tarjonnut haastateltaville jossain määrin uusia asioita tai uuden oppimista. Uusia kokemuksia ja opittuja asioita olivat ihmisten kohtaaminen, itseluottamus, rohkeus, biljardin pelaaminen, tapahtuman järjestäminen ja etenkin nuorisovaltuuston kautta oli tullut kaupungin päättäjien tapaaminen ja vaikuttaminen. Oppimista oli tapahtunut oman osaamisen kehittämisessä, ulosannin kehittämisessä, esiintymisessä, sosiaalisessa kanssakäynnissä ja ohjaamisessa.

On pystyny niiku lähtemää rohkeemmin asioihin mukaan ja mennä pölöttelee ihmisille rennommin. (2.)

Nuorisopalveluitten järjestämien juttujen kautta ni sielthän sitä on tullu niiku tavallaa niit ensimmäisii kokemuksi asioihin. (3.)

Tulokset osoittavat, että nuoret saavat nuorisotyön kautta uusia harrastuksia tai vahvistusta ja kipinää omaan toimintaansa. Osa vastaajista piti esimerkiksi nuorisovaltuustotoimintaa enemmän elämäntapana tai luottamustoimena kuin harrastuksena. Jokainen haastateltava on saanut itseluottamusta ja rohkeutta esimerkiksi nuorisovaltuuston, bändikoulun, tapahtumien, työkokeilun ja työssäoppimisen kautta.

Sellaset omat mielenkiinnon kohteet on niiku vahvistunut. (5.)

Varmast se on sillee niiku tavallaa on niiku osittain just tukenu sitä että ku on saanu mahdollisuuden niiku päästä esille. (3.)

Tulokset jakautuivat niin, että osa vastaajista oli osallistunut yhteen nuorisopalveluiden toimintaan pitkäjänteisesti useamman vuoden ajan ja osa oli osallistunut moniin eri toimintoihin. Usein toiminnoista erottui yksi, jossa he kokivat olleensa aktiivisempia kuin muissa toiminnoissa.

No se on ollu ehkä itsellekin semmonen erittäin iso kanava mikä on opettanu itseä, se on kasvattanu itseä, se on antanu itselle enemmän järkeä päähän ja ehkä semmosta enemmän, niiku ajattelumalli on muuttunu tai miten ajattelee asioita ja sit näit erilaisii näkökulmii, ni se on niiku parantunu vaa koko ajan et osaa niiku ottaa yhä enemmän itsekkii monii asioita enemmän huomioon, et se on ollu sellanen kasvattavakii puoli niiku itsellä. Et todella upea asia. (5.)

Niiku jotenki se on se kokonaisuus kuitenkin. (6.)

Tuloksista korostuu nuorisotyön monipuolisuus. Vastaajat ovat itse mukana nuorisopalveluiden toiminnoissa ja osaavat kuvata niitä tuoden kokonaisuuden ja nuorisotyön erityispiirteiden hyvin esiin. Nuorisotyön roolista piirtyy merkittävä ja tärkeä kuva nuorten elämässä. Se on tukenut nuoria ja heidän kasvuaan yksilöinä opettaen, luoden suhteita ja tarjoten mahdollisuuksia ja kokemuksia. Nuorisotyö näyttäytyy niin ennaltaehkäisevänä kuin korjaavana työmuotona nuorten elämässä.

4.2.2 Haminan nuorisopalvelut nuoren osallisuuden tukena

Esimerkiksi nuorisotyöllä vaikutetaan siihen että miten nuoret jotka tääl nyt ollaa eli me nähään miten täs kaupungis nyt välitetään nuorista ni väitän että se vaan vaikuttaa siihen että tullaanko me tänne tulevaisuudes takas että aatellaaks että tänne on hyvä tulla. (1.)

Nuorisotyön tehtävänä on kuulla nuoria heitä koskevissa asioissa ja järjestää nuorille mahdollisuuksia osallistua, vaikuttaa ja kokea osallisuutta. Jos nuoret kokevat voivansa itse vaikuttaa nuorisotyön palveluihin ja olevansa osallisina niihin, he tuntevat nuorisotyön mielekkäämmäksi ja merkittävämmäksi. Tutkimuksen tuloksissa kaikki haastateltavista kokivat voivansa vaikuttaa nuorisotyön toimintoihin jollain tasolla. Keinoina lueteltiin nuorisovaltuusto, yhteys nuorisopalveluiden työntekijöihin, nuorisotyöntekijään tai esimieheen, avoin ideointi nuorisotiloilla, oman mielipiteen kertominen ja palautteen antaminen. Nuorisovaltuusto sekä nuorisotilat korostuivat tärkeimpinä nuorten vaikuttamiskanavina. Toisaalta koettiin, että palveluiden jälkeen ei ole hyviä mahdollisuuksia vaikuttaa, sillä nuorisovaltuuston yläikärajana on 20 vuotta ja nuorisotiloilla 18 vuotta.

Täällä voi jutella siitä mitä kaikkee on tehty ja mitä tulla tekemään ku aika avoimest saa heitellä ideoita noist kaikist, voi vaikka leipoo tai teemapäivii tai jotai vastaavaa ja sitte nuvan kokouksis voi just mieltii kans. (2.)

Nii no ehkä nuvalaisena sitä pystyis jotenki mut sit tällee niiku periaattees yli-ikäsenä joka ei ees niiku niin paljon ehkä ainakaa tietosest käytä palvelui ni ois vähä vaikee kuvitella. (4.)

Kaikki haastateltavat kokivat voivansa vaikuttaa nuorisopalveluiden kehittämiseen jollain tasolla. Yleisimpänä ja matalimmalla kynnyksellä vaikuttaminen on nuorisopalveluiden työntekijän lähestyminen kasvotusten. Sitä kautta on helppo lähestyä ja antaa palautetta, kehittää toimintaa ja vaikuttaa niihin, mutta se vaatii työntekijöiden tuntemisen ja tekee vaikuttamisesta henkilöitynyttä. Myös asioiden ja ideoiden eteenpäin viemiseen tarvitaan tukea ja tietämystä, jotta nuorelle tulee osallisuuden kokemus. Koettiin myös, että aina ideat eivät etene ja niiden toteutumiseksi täytyy joskus tehdä paljon työtä. Muina

kehittämiseen vaikuttamisen keinoina lueteltiin sosiaalinen media, kyselylomakkeet tai –kaavakkeet sekä ideointi nuorisotiloilla.

Suoraa vaa puhumaan, eikä siin mitää tai ku ite henkilökohtaisesti tuntee suurimman osan nupan työntekijöistä ni sinne vaa moro. (2.)

Kylhän se mahdollisuus vaikuttaa kyllä on, mut se on aina oma juttunsa lähteekö kuinka hyvin ne ideat eteenpäin sitte sieltä, että totta kai niiku palautetta pystyy aina antamaan ja sanomaan kaikkee. (5.)

Matalan kynnyksen vaikuttamista voi tapahtua myös nuorten välisissä kohtaamisissa. Haastatteluista nousi esiin se, miten keskinäisissä vuorovaikutustilanteissa voi vaikuttaa ja miten keskustelu ja ajatusten vaihtaminen voi lisätä osallisuuden tunteen leviämistä.

En tiä miten oisinko löytäny nuorisovaltuustoo muuten ku että mun kaveri joka oli nuorisovaltuustossa sano et hei lähe mukaa tää on kivaa. Ja jos niiku sillä saa mukaan et hei tää on kivaa toimintaa ni tota kyl mä voisin ite nähdä itteni kertomassa mitä on päässy tekemään ja miks kannattaa lähteä mukaan. (6.)

Vaikuttamistoiminta lisää nuorten valmiuksia puuttua asioihin ja antaa rohkeutta sekä esiintymisvarmuutta ja vahvuutta tuoda oman mielipiteensä esiin. Se myös auttaa kohtaamaan auktoriteettejä ja haastamaan aikuisia ja etenkin päättäjiä keskusteluun.

No onhan se aina välil ku on sellasii puvut päällä olevii aikuisii jotka kattoo sua vähä sillee, ja sit oot ite sillee et nyt hiljaa siinä, minä puhun. Onhan se aina vähä sellast tai ku on se auktoriteetti mille pitäis alkaa vastaanväittämään, ni se on aina vähä sellain. Mut kyl se yleens tai siis tosi useesti myös niiku kantaa sit hedelmää että on uskaltanu mennä potkimaan persuksille että tehkää nyt tää asia ku näin on sanottu että tää ois parempi. (2.)

Vaikuttamiseen ja osallisuuteen liittyä oman äänen, mielipiteen ja kehittämisideoiden esiin tuominen, joka luo osallisuuden tuntemusta ja merkityksellisyyttä yhteisöön kuulumisesta. Haastateltavien kommentteista tuli esiin huoli Haminan nuorisopalveluiden resursseista. Nuorisotilojen aukioloaikojen toivottiin lisääntyvän, nuorisotyöntekijöitä toivottiin enemmän,

nuorisopalveluille haluttiin lisää rahaa toimintoihin ja nuorisotilojen modernisointiin satsausta.

Vois olla vähä myöhempään auki. Ja viikonloppusin. (4.)

Kaupungin nuorisotilat on aina vaa tungettu sinne minne ne nyt vaa on saatu mahtumaan. Ja en ole täysin vakuuttunut kaikkien tilojen terveellisyydestä. - - Että eivät nuoret ole sen eriarvoisemmassa asemassa - - et kyl kaikil on oikeus myös työntekijöittenkin kannalta siihen terveeseen työympäristöön ja viihtyisään työympäristöön. - - Et meil on riittävät resurssit tehdä laadukasta nuorisotyötä. (1.)

No sitä (nuorisovaltuuston ohjaaja) ei ainakaa pitäis katkasta et se on tosi ikävää ollu, et nuorisovaltuustoo on pompoteltu aika paljon. (6.)

Nuorisotyö koettiin nuorten äänitorvena ja osallisuuden mahdollistajana.

Nuorisotyö auttaa nuoria saamaan äänensä kuuluviin ja tarjoaa ohjaajan, joka kuuntelee sekä kuulee ja jolla on aikaa kuulemiseen.

Se toimii niitten nuorten tavallaan äänitorvena, niitten nuorten apuna käytännössä, koska pienen ihmisen voi olla vaikee välillä saaha ääntään kuuluviin, ja tavallaan niiku sellasta henkilöö kuka niiku oikeest kuuntelis ja kellä ois oikeesti aikaa. (3.)

Nuorisopalveluilla on iso merkitys ja tärkeä rooli nuoren aktiivisuuden ja osallisuuden tukijana. Nuorilla on myös ainakin osittain tunne siitä, että heitä kuullaan ja he pääsevät vaikuttamaan, mutta vain 20 ikävuoteen saakka. Olisi mielenkiintoista tutkia myös vanhempia nuoria, miten he kokevat osallisuutta ja näkevät vaikuttamismahdollisuutensa Haminassa. Nuoren äänen kuuluviin saaminen ei ole yksinkertaista eivätkä kaikki kaupungin toimialat ymmärrä nuorten kuulemisen periaatetta, vaikka se tulee suoraan lakipykälästä.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Nuorisotyön haasteena on nuorten tasapuolinen palvelu ja tavoittaminen, varsinkin maantieteellisesti laajassa ja nuorisotyön resursseiltaan pienessä Haminan kaupungissa. Kyselyn tulos nuorisotyön tunnettuudesta (81% tuntee nuorisotyön toiminnot ainakin jossain määrin) on yllättävän suuri. Korkea luku

kertoo siitä, että nuorisopalveluiden panostus nuorten mukaiseen mainostukseen ja viestintään on selvästi tavoittanut nuoret. Nuorisopalvelut on luonut esimerkiksi nuorisotiloille omia sivuja sosiaalisen median palveluihin Instagramiin ja Facebookiin. Tulosta täytyy toki tarkastella varauksella, sillä ei voida tietää mitä vastaajat ovat kokeneet nuorisotyön toiminnoiksi (kunnan, seurakunnan, järjestöjen yms. palvelut). Tietysti on tärkeää, että nuoret kokevat tietävänsä ja tuntevansa nuorisotyön toimintoja toteuttajasta ja palvelusta riippumatta. Toisaalta vastaajista 20% ei tiedä tai tunne toimintoja, joten tulisi panostaa siihen, että heillekin tieto kulkisi tai he tunnistaisivat palvelut.

Nuorisotyön käyttöaste Haminassa vastaa pääosin valtakunnan tasoa. Kaikki nuoret eivät nuorisotyön palveluita käytä, koska kaverit eivät käytä tai he eivät niitä tarvitse tai eivät niitä tunnista. Toisaalta se voidaan nähdä myös positiivisessa valossa, jos nuorella on muuta merkittävää sisältöä elämässään. Valtaosa Haminan nuorisopalveluiden toiminnoista toteutetaan nuorten vapaa-ajalla (nuorisotilat, leirit, tapahtumat), jonka nuoret kokevat tärkeäksi. Toisaalta esimerkiksi Haminan kouluissa tehtävää pienimuotoista nuorisotyötä (ryhmäytymiset, tempaukset tms.) nuoret eivät välttämättä tunnista nuorisopalveluiden toiminnoksi, osittain jo siitäkin syystä, että ne tehdään usein yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa monialaisesti tai sitten nuoret kokevat, että se on vain koulun järjestämää toimintaa. Silti vastaajista 40% koki osallistuneensa koulussa tehtävään nuorisotyöhön. Haminassa koulussa tehtävään nuorisotyöhön on tarvetta panostaa enemmänkin, jos resursseja olisi enemmän.

Haminan nuorisopalveluiden leirityö on keskittynyt lasten leirien järjestämiseen ja osa vastaajista tunnistaa leirit ja heillä on niistä hyviä kokemuksia. Varsinaisesti nuorille tarkoitettuja leirejä on harvoin ja niihin on oma haasteensa saada nuoria innostettua mukaan. Samassa tilanteessa ovat nuorten tapahtumat ja retket. Usein parasta antia on se, kun nuori on itse mukana osallistettuna, järjestävänä tahona tai vertaisohjaajana. Nuoret ovat myös kiinnostuneita nuorisotyöhön vaikuttamisesta ja kokevat sen tärkeäksi. Nuorten toimijuuskyselyssä nuorisotilat

ja –palvelut olivat tärkeimpiä asioita harrastusmahdollisuuksien ja koulujen kanssa, joihin nuorten pitäisi pystyä vaikuttamaan.

Nuorista vain alle viidennes kertoo huolistaan nuoriso-ohjaajalle. Luottamuksen rakentaminen ja ajan antaminen vaatii läsnäoloa, jotta nuori voi jakaa huolensa. Nuorisopalveluissa etenkin nuorisotiloilla työskentelevien iltaohjaajien vaihtuvuus heikentää luottamuksellisen suhteen rakentamista. Pysyvämmillä ja pidempiaikaisilla ohjaajilla voitaisiin päästä parempaan tulokseen. Haastatteluissa tuli esille se, että jos tuntee nuorisotyöntekijän tai nuorisopalveluiden henkilökuntaa, niin on helppo lähestyä ja antaa palautetta, kehittää nuorisopalveluita ja vaikuttaa niihin. Mitä jos nuorisotyöntekijää ei tunne tai tiedä? Kyselyssä kysyttiin tunnetko kuntasi nuorisotyöntekijän ja 74% prosenttia haminalaisista nuorista vastasi, että tuntee ainakin jossain määrin. Ehkä lopuille tulisi antaa enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa. Tilanne tuntuu henkilöityneeltä ja voi olla haavoittuvainen. Entä kun työntekijät vaihtuvat, kuinka tieto nuorisotyöstä siirtyy muille nuorille? Toisaalta korkea prosenttiosuus kuvastaa vastausta nuorisopalveluiden toimintojen tunnettavuuteen.

Vastaukset peilaavat hyvin nuorisopalveluiden ydinprosesseja. Haastatellut nuoret osasivat kaikki kuvata nuorisotyötä melko kattavasti ja he pitivät sitä nuorelle hyvin tärkeänä. Jos nuori on mukana itse toimimassa ja tekemässä, hänelle piirtyy laajempi kuva palveluista. Nuorisotyötä kuvailtiin osallisuuden kautta mutta myös sosiaalisen vahvistamisen näkökulmasta ja kaikissa vastauksissa nousi tärkeänä tekijänä esiin turvallisen aikuisen läsnäolon merkitys nuorisotyössä. Olen aiemminkin keskustellut nuorisotyöntekijän merkityksestä nuorisotilan nuorten kanssa ja saanut melko lailla avattua asiaa itsellenikin uusista näkökulmista. Molempia ääripäitä on aivan kuten haastatteluissakin tuli esiin. Osalle nuorista nuorisotyöntekijä on omien sanojensa mukaan vain oven avaajana nuorisotilalla, mutta osalle merkitys on paljon syvempää. Nuorisotyöntekijä voi olla se merkittävä aikuinen, joka kuuntelee, tukee ja auttaa löytämään ratkaisuja elämän haasteisiin. Nuorisotyöntekijä voi olla se, kenen kanssa pelataan ja koetaan uusia asioita ja tehdään yhdessä erilaisia toimintoja. Usein nuorisotyöntekijä on se, joka asettaa nuorelle rajoja, mutta tarjoaa myös

mahdollisuuksia. Nuorisotyöntekijän rooli on moninainen ja tehtävät hyvinkin laidasta laitaan.

Haastatteluista nousi esiin nuorten huoli nuorisotyön resursoinnista. Tilojen toivottiin olevan enemmän auki ja työntekijöitä lisää sekä toimintaan ja tilojen modernisointiin rahallista panostusta. Siten voisi saada enemmän irti nuorisotyöstä ja pysyä ajan hengessä. Seudullinen yhteistyö on Haminan nuorisopalveluiden voimavarana. Laman vaikutuksista periytyneenä kunnat alkoivat tuottaa nuorisopalveluita yhteistyönä (Silvennoinen 2001, 98). Nuorisotyössä verkostoitumiselle on ollut hyvä pohja, sillä pienellä toimialalla yhteistyö on ollut, joskus jopa ainoa, perinteinen tapa toimia. Yhteistyön kirjo on ollut moninaista, mutta lähtökohtana on hyvin usein konkreettinen tekeminen, kuten leiri- ja retkitoiminta. (Soanjärvi 2011, 10). Nuorisotyön toiminta on laajaa ja nuorisotyön vaikuttavuuden lisääminen vaatii yhteistyön tekemistä (Kiilakoski 2013, 63). Seudullinen yhteistyö vaatii suunnitelmallisuutta ja saman suuntaista työnäkyä jokaiselta taholta tarjotakseen parhaimman onnistumisen.

Haastatteluista kumpusi sama ajatus kuin Kokkolan toimintatutkimuksessa (Kiilakoski ym. 2015), että nuorisotyön painopiste ei ole oppimistuloksissa tai tuotoksissa vaan oppimisympäristössä, joka tukee nuoria. Tilana esimerkiksi nuorisotalo koettiin turvallisena ja tärkeänä kohtaamispaikkana, mahdollisuus osallistua ja tehdä itse ja olla mukana erilaisissa projekteissa tai yhteisöissä ryhmissä (kesätyöt, leirit, nuorisovaltuusto) ovat olleet merkittäviä kokemuksia. Myös innostava ja positiivinen ilmapiiri sekä nuorisotyöntekijän olemus vaikuttivat luottamuksen rakentamiseen. Nuorisotyön tulokset nousevat esiin toiminnasta. Tähän linkittyy myös Niemisen (2014) esiin tuoma ryhmätyön merkitys, jota kautta nuorilla on mahdollisuus oppia toinen toisiltaan, ja se tuo nuoret yhteen ja opettaa solmimaan kontakteja, aivan kuten nuorisovaltuusto tai tekijätiimi nousivat vastauksista esiin.

Nuorisopalveluiden merkitystä tutkiessa tulee monelta kantilta vastaan osallisuus. Nuorisotyöllä on monia erilaisia menetelmiä, joilla voidaan tukea nuoren aktiivista kansalaisuutta, osallistaa nuori mukaan toimintojen tuottamiseen ja sen kautta

tuoda nuorisotyötä nuorelle merkitykselliseksi. Aidosti osallinen tilanne mahdollistaa yksilön tulla tunnustetuksi omana itsenään, arvokkaana yhteisön jäsenenä. (Gretschel & Kiilakoski 2008, 13.) Haminassa vahvana ja aktiivisena nuorten äänitorvena toimii nuorisovaltuusto. 70% kyselyyn vastanneista piti sitä tärkeimpänä nuorten vaikuttamiskanavana. Nuorisovaltuustolaisilla on vakiintunut rooli haminalaisessa päätöksenteossa ja edustajat niin valiokunnissa kuin kaupunginvaltuustossakin. Tänä vuonna nuorisovaltuusto on tehostanut yhteistyötään myös oppilaskuntien hallitusten kanssa. Nuorisopalveluiden yhtenä kehittämistehtävänä on lisätä myös muita osallisuuden menetelmiä ja kehittää nuorten osallisuutta esimerkiksi nuorisotiloilla.

Nuorisotyön panos nuorten yhteisöjen ja ympäristöjen kehittämisessä korostuu. Osallisuus tapahtuman tekemiseen, esiintyminen ja vaikuttaminen nousivat haastatteluista tärkeimmiksi kokemuksiksi. Kun nuorille annetaan tilaa ja mahdollisuuksia, tulokset ovat loistokkaita. Jos he kokevat olevansa osallisia ja voivansa vaikuttaa itse, he kokevat nuorisotyön merkittävämmäksi, joka tuli esiin myös Gretschelin tapaustutkimuksessa. Eriyisen merkittäväksi se koetaan pienryhmässä tai jopa yksin, joka riippuu esimerkiksi nuorisotilojen luottamuksen ilmapiiristä. (Gretschel ym. 2014.) Tämä tuli hyvin esiin haastatteluissa. Vuorovaikutustilanteet ja -tavat ovat tärkeitä ohjaajan ja nuoren välillä. Se, miten ja millaiseen sävyyn nuoren kanssa keskusteleet ja mistä aiheista, ovat tilannekohtaisia. Nuorisotyön herkkyys on siinä, että jokainen nuori on yksilö ja erilainen ja jokainen nuorisotyöntekijä on oma persoonansa, joten kemioiden kohtaaminen ja vahvat vuorovaikutustaidot ovat todella tarpeen. Nuorisotyöntekijän tehtävänä on kuunnella ja tarjota esimerkiksi vaikuttamis- ja osallisuusmahdollisuuksia, olla mukana nuoren kasvun tukemisessa. Nuorisotyön vaikuttavuus ja vaikutukset nuorelle perustuvat nimenomaan nuoren muodostamiin suhteisiin nuorisotyön toiminnoissa niin kasvatuksellisissa kohtaamisissa ohjaajan ja nuoren kanssa kuin myös nuorten keskinäisissä kohtaamisissa.

Nuorisotyöllä on iso rooli myös kaupungin kehittämisessä. Nuoret eivät koe Haminan nuorekkaaksi ja vetovoimaiseksi ja ajatus omasta tulevaisuudesta

hämäläisenä voi tuntua vieraalta (Nuorten toimijuuskysely 2018). Jos nuorisopalvelut voisivat tarjota nuorille onnistumisen kokemuksia ja elämyksiä, itsensä voittamista ja itsetunnon kohotusta, laadukasta palvelua, voisiko nuori silloin ajatella elävänsä myös aikuisena Haminassa, oman perheensä kanssa? Tämä nousi esiin haastattelussa. Nuorilla on halua ja laki takanaan, jotta heidät tulisi ottaa mukaan heitä koskevien asioiden hoitoon. Ottamalla nuoret vahvemmin mukaan jokaisella kaupungin toimialalla suunnitteluun, valmisteluun sekä arviointiin, saataisiin kaupungista vetovoimaisempi ja nuorekkaampi nuorten näkökulmasta.

Miten opinnäytetyön tekemiseen vaikutti se, että olen töissä nuorisopalveluissa? Itse koen sen hyvässä ja pahassa. Toisaalta nuorten tavoittaminen ja kysely- ja haastatteluajkojen sopiminen oli vaivatonta. Koen, että nuoret myös uskalsivat olla rehellisiä ja avoimia vastauksissaan, kun he tunsivat minut entuudestaan. Nuorisotalo on heille tuttu paikkana ja haastattelutilanteet olivat rentoja. Toisaalta aihe on lähellä itseäni ja toivon, että olen osannut tarkastella sitä riittävän objektiivisesti ja ammattimaisesti. Mielestäni keräämäni aineisto on kattava. Se edustaa Haminan molempia yläkouluja ja monipuolisesti eri nuorisopalveluiden toiminnoissa mukana olleita nuoria. Haastateltavien määrä oli sopiva, sillä se toi riittävän määrän aineistoa tutkimuskohteesta eikä aineisto alkanut toistaa itseään. Vastaajat ovat iältään nuorisopalveluiden keskeisintä kohderyhmää. Haastattelurungon kautta sain hyvin vastauksen nuorisopalveluiden merkityksestä. Kyselylomakkeesta sain vastaukset nuorisopalveluiden tunnettavuuteen ja toimintoihin osallistumiseen.

Opinnäytetyöprosessi on ollut laajakestoisen ja eteneminen on tapahtunut aikatauluja sovitellessa. Tutkimuksellisesti prosessi onnistui hyvin ja asiat ovat edenneet suunnitelman mukaan. Aikataulullisesti tutkimuksen tekeminen onnistui, sillä pystyin kyselystä nousseita teemoja hyödyntämään haastatteluissa. Kahden tutkimusmenetelmän yhdistäminen ja hallinta asettivat haasteita, joista selvisin kohtuudella. Olen saanut tutkimuksen tekemisestä itselleni uutta tietoa nuorisotyöstä ja asiantuntijan asennetta omaa työtäni kohtaan. Tutkimuksen tekeminen johti oman ammatti-identiteetin kirkastumiseen ja nuorisotyön teorian

laajenemiseen sekä parempaan ymmärrykseen Haminan nuorisopalveluita, sen merkitystä ja nuoria kohtaan. Olen oivaltanut, että nuorisotyön moniulotteisuus tulee parhaiten esiin toimintojen kautta. Uskon, että tutkimus tuo nuorisotyötä enemmän esiin ja avaa nuorisotyön sisältöä myös sellaiselle, joka ei alaa tunne. Uskon myös, että etenkin haastatelluille nuorille tutkimuksen tekeminen oli mielekäs kokemus ja heidän tapa saada äänensä kuuluviin ja vaikuttaa.

Opinnäytetyön päätelmänä on se, että nuorisotyöllä voi olla merkittävä rooli nuoren elämässä ja voidaan todeta, että nuoret kokevat nuorisopalvelut merkitykselliseksi. Se riippuu pitkälti nuoren omasta osallistumisesta ja nuorisotyöntekijän ammattitaidosta ja ohjaajuudesta. Siihen vaikuttavat nuoren kiinnostuksen kohteet ja kaverisuhteet. Myös nuorisotyön resursoinnilla on oma osuutensa asiaan, ja muiden ihmisten asenteilla ja arvomaailmalla. Nuoruuden ihmissuhteet voivat kantaa pitkälle ja kestää sekä vaikuttaa jopa läpi elämän.

Nuorisotyön merkitystä on vaikea osoittaa ja usein vaikutukset näkyvät vasta vuosien päästä. Varsinkin kuntapäätäjät haluavat päätöksensä taakse faktaa, lukuja ja numeroita, joita nuorisotyöstä on hankala poimia. Nuorisotyössä laatu korvaa määrän ja muutamalle nuorelle vedetty pienryhmäharjoite voi olla yksilön näkökulmasta pidemmälle kantava ja merkittävämpi tekijä kuin sadan nuoren tapahtuma. Paikallisella tasolla nuorisotyöllä voi olla huono tunnettavuus ja näkyvyys, mutta mielestäni se osoittaa tarvetta tuoda nuorisotyötä enemmän esille ja nostaa nuorisotyön profiilia. Moni ei tiedä, mitä nuorisotyö on, eikä käsitä sen merkityksellisyyttä. Tarvitaan lisää tietoisuutta. Toisaalta tarvitaan myös nuorisotyöntekijöille ja työyhteisöihin yhteneväistä työnäkyä ja pelisääntöjä sekä toimintamalleja. Prosessiorganisaatioon siirtyminen on tuonut nuorisopalveluihin jäsenyneyttä, kun työyhteisössä kuvattiin nuorisopalveluiden ydinprosessit.

Tämän tutkimuksen kyselyn tulokset palautettiin vastaajille toukokuussa 2017, jolloin tuloksista järjestettiin oppilaille keskustelutilaisuuksia. Tuloksia ja kyselystä nousseita teemoja käsiteltiin nuorten kanssa ja niistä tehtiin kehittämis- ja toimenpide-ehdotuksia, jotka vietiin kunnan päättäjien ja nuorten yhteiseen tilaisuuteen syksyllä 2017. Toimenpiteet ovat edenneet nuorisovaltuuston

toimittamina Haminan hyvinvointivaliokuntaan ja osaksi Haminan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointiohjelmaa. Ehkä tämä on askel kohti Haminan nuorisopalveluiden profiilin nostoa nuorisotyön vaikuttavuuden, tietoisuuden ja ymmärryksen lisääntymistä.

LÄHTEET

Aalto M. 2002. Turvallinen ryhmä. Forssa: Aseman Lapset ry.

Aaltonen K. 2011. Johdanto. Nuorisopolitiikka. Teoksessa Aaltonen K. (toim.) Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Tallinna: Tietosanoma. 15–19.

Aluehallintavirasto 2016. 204 000 euroa nuorisotyön kehittämishankkeisiin ja kansainvälisen toiminnan koordinointiin. Tiedote päivitetty 8.11.2018. Saatavissa: <https://www.avi.fi/web/avi/sivu?cssls=web> [viitattu 11.3.2017].

Cursor Oy 2014. Hamina, Kotka, Miehikkälä, Pyhtää ja Virolahti – kuntarakenneselvitys 20.3.2014. Nykytilan kuvaus sekä uuden kunnan palvelujen järjestäminen, organisointi ja kehittäminen. Kasvatus-, opetus- ja vapaa-aikatoimen työryhmän raportti. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.cursor.fi/sites/cursor40.cursor.local/files/liitteet/kasvatus-opetus-ja_vapaa-aikatoimen_raportti.pdf [viitattu 12.3.2017].

Gretschel, A. 2011. Nuorisotalo mahdollistavana lähiyhteisönä: nuorten näkökulma. Helsingin nuorisoasiainkeskuksen julkaisuja 2011:3. Helsinki: Aksidenssi. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/nuorisotalo.pdf> [viitattu 12.3.2017].

Gretschel A. & Kauniskangas E. 2012. Nuoret kuntapalveluja arvioimassa. Peruspalveluiden arvioinnin kehittämishankkeen 2009-2011 loppuraportti. Helsinki: Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://issuu.com/allianssiry/docs/allianssi-valtikka-pepa-loppurapsa> [viitattu 26.8.2018].

Gretschel A. 2016. Nuorisotyön verkko- ja lähipalveluiden arvioinnin kehittäminen. Teoksessa Gretschel A. & Juntila-Vitikka P. & Puuronen A. 2016. Suuntaviivoja nuorisotoimialan määrittelyyn ja arviointiin. Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/nuorisotutkimusseura. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/suuntaviivoja_nuorisotoimialan_maarittelyyn_ja_arviointiin.pdf [viitattu 26.8.2018], 63–113.

Haminan nuorisopalvelut s.a.. Hamina kaupunki. Saatavissa: <https://www.hamina.fi/vapaa-aika-liikunta/nuorten-hamina/nuorisopalvelut/> [viitattu 2.5.2017].

Haminan nuorisoyhdistykset s.a.. Hamina kaupunki. Nuorisoyhdistykset ja avustukset. Saatavissa: <https://www.hamina.fi/vapaa-aika-liikunta/nuorten-hamina/nuorisoyhdistykset/> [viitattu 2.5.2017].

Haminan seurakunta. Lapset & nuoret, perheet. Saatavissa: <https://www.haminanseurakunta.fi/lapset-nuoret-perheet/> [viitattu 2.5.2017].

Hirsjärvi S. & Hurme H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hoikkala T. & Sell A. 2007. Johdanto: nuorisotyötä on tehtävä! Teoksessa Hoikkala T. & Sell A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino, 7–17.

Holopainen M., Tenhunen L. & Vuorinen P. 2004. Tutkimusaineiston analysointi ja SPSS. Hamina: Kotkan Kirjapaino.

Hyvärinen M. 2017. Haastattelun maailma. Teoksessa Hyvärinen M. & Nikander P. & Ruusuvoori J (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino. 11–45.

Ilvonen A. 2007. Miten vaikutan? Kansalaistoimijan vaikuttamisopas. Opintotoiminnan keskusliitto. Vantaa: Dark.

Junareissu-hanke 2016. Nuorten itsearviointi- ja auditointikriteerit nuorisotalotoimintaan 2016. Junareissun laatutiimi. Saatavissa: <http://www.nuorisokanuuna.fi/materiaalipankki/arviointi-ja-kehitt%C3%A4minen> [viitattu: 11.3.2017].

Junttila-Vitikka ym. 2016. Johdanto. Hankkeen tausta, tavoitteet ja julkaisun rakenne. Teoksessa Gretschel A & Junttila-Vitikka P. & Puuronen A. 2016. Suuntaviivoja nuorisotoimialan määrittelyyn ja arviointiin. Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/nuorisotutkimusseura. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/suuntaviivoja_nuorisotoimialan_maarittelyyn_ja_arviointiin.pdf [viitattu 26.8.2018], 11–15.

Kempas H. Nuorisotoimenjohtaja, eläkkeellä. Sähköpostikeskustelu. 27.2.2017. Kotkan kaupunki.

Kempainen P. 1999. Nuoriso 2000: Nuorisotyön käsikirja. Vantaa: Kannustusvalmennus P. & K..

Ketokivi M. 2015. Tilastollinen päättely ja tieteellinen argumentointi. Tallinna: Gaudeamus, HYY Yhtymä.

Kotilainen H. Nuoriso- ja järjestötoiminnan esimies. Haastattelu. 18.10.2017. Haminan kaupunki.

Kiilakoski T. 2008. Johdanto: lapset ja nuoret kuntalaisina. Teoksessa Gretschel A. & Kiilakoski T. (toim.) Lasten ja nuorten kunta. Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/nuorisotutkimusseura ry. 8–23.

Kiilakoski T. 2011. Talotyön ja alueellisen nuorisotyön kehittäminen. Teoksessa Honkasalo V. & Kiilakoski, T. & Kivijärvi, A. Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä. Tarkastelussa kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämishankkeet.

Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja 114. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. 153–252.

Kiilakoski T. ym. 2012a. Osallisuus, kansalaisuus, hyvinvointi. Teoksessa Gretschel A. & Kiilakoski T. (toim.) *Demokratiaoppitunti. Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa*. Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja 118. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ nuorisotutkimusseura. 9–33.

Kiilakoski T. ym. 2012b. *Demokratiaremontin työkaluja*. Teoksessa Gretschel A. & Kiilakoski T. (toim.) *Demokratiaoppitunti. Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa*. Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja 118. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ nuorisotutkimusseura. 249–271.

Kiilakoski T. & Kinnunen, V. & Djupsund R. 2015. Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirja nuorisotyön opetussuunnitelmasta. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 5, Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja 169. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/106142/978-952-456-203-4.pdf?sequence=1> [viitattu 11.3.2017].

Kiilakoski T. 2015. Nuorisotyön luonnetta ja merkitystä on kirkastettava. Nuorisotutkimusseura, *Näkökulma* 6. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/tiedostot/nakokulma06_nuorisoty_nuonnetta_ja_merkityst_on_kirkastettava.pdf [viitattu 11.3.2017].

Kinnunen V. & Djupsund R. & Kiilakoski T. 2015. Työmuodot, työmenetelmät ja työkalut. Teoksessa Kiilakoski, T. & Kinnunen, V. & Djupsund R. Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirja nuorisotyön opetussuunnitelmasta. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 5, Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja 169. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/106142/978-952-456-203-4.pdf?sequence=1> [viitattu 11.3.2017], 72–103.

Kivijärvi A. 2013. Monikulttuurisuus nuorisotyön arjessa. *Nuorisotutkimus* 2, 3–19.

Kuntalaki 10.4.2015/410.

Kyttä M. 1999. Lasten ja nuorten osallistuminen yhdyskuntasuunnitteluun arvioinnin kohteena. Teoksessa Paakkunainen K. (toim.) *Arviointitutkimus ja nuoriso. Tulostavasta dynaamiseen nuorisotoimintaan*. Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja 8/99. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ nuorisotutkimusseura. 20–45.

Myllyniemi S. 2008. Mitä kuuluu? Nuorisobarometri 2008. Opetusministeriö. Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisoasiain neuvottelukunta. Helsinki: Yliopistopaino.

Myllyniemi S. 2009. Aika vapaalla. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Opetusministeriö. Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisoasiain neuvottelukunta. Helsinki: Yliopistopaino. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://tietoanuorista.fi/wp->

[content/uploads/2013/05/3Aika_vapaalla_-_Nuorten_vapaa-aikatutkimus_2009.pdf](#) [viitattu 26.8.2018].

Myllyniemi S. 2010. Nuorten hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Teoksessa Koivisto N., Lehikoinen K., Pasanen-Willberg R. ym. (toim.) Kolmannella lähteellä. Hyvinvointipalveluja kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön aloilta. Kokos palvelut, teatterikorkeakoulu. 47–55.

Nieminen J. 1995. Nuorissa tulevaisuus. Suomalaisen nuorisotyön historia. Jyväskylä: Lasten keskus.

Nieminen J. 2014. Olennaista nuorisotyön taidoista. *Kasvatus & Aika*. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.kasvatus-ja-aika.fi/dokumentit/niemisen_arviointi_2210141839.pdf [viitattu 4.3.2017], 101–103.

Nuorisolaki 21.12.2016/1285.

Nöjd T. 2015. Laatua! Tuloksia! Katsaus nuorisotyön arviointiin. Lappeenrannan kaupungin nuorisotoimi. Lappeenranta: Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Oikeusministeriö 2008. Demokratiaa koulunpenkille. Opettajan opas demokratiakasvatukseen. Helsinki: Edita Prima.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Lait ja asetukset: nuoriso. Saatavissa: <http://minedu.fi/nuoriso/lainsaadanto> [viitattu 4.3.2017].

Ranta J & Kuula-Luumi A. 2017. Haastattelun keruun ja käsittelyn ABC. Teoksessa Hyvärinen M. & Nikander P. & Ruusuvuori J. (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino, 413–426.

Rauas M. 2014. Hallitaanko nuorisotyössä nuoria vai luodaanko siellä mahdollisuuksia nuoruuteen? *Nuorisotutkimus* 4/2014 32.vuosikerta, 60–67.

Ruotsalainen L. 2016. Avustushakemus nuorisoalan alueellisen ja paikallisen toiminnan kehittämiseen vuosille 2017-2018. Hankesuunnitelma. Etelä-Kymenlaakson nuorisotyön vahvistaminen – Nuoret mukaan vaikuttamaan.

Silvennoinen H. 2001. Kunnallisen nuorisotyön arviointi. Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisoasiain neuvottelukunta. Pieksämäki: PT-print.

Siurala L. 2014. Nuorisotyön arviointi – kehittämisajatuksia. Kanuunan julkaisuja 2014:1. Kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskus. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.nuorisokanuuna.fi/sites/default/files/filedepot/kanuuna_nuorisotyön_arviointi.pdf [viitattu 4.3.2017].

Soanjärvi K. 2011. Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesityttämässä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. PDF-dokumentti. Saatavissa:

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/27118/9789513943370.pdf>
[viitattu: 4.3.2017].

Soanjärvi K. 2014. Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä. *Kasvatus & Aika* 8 (3) 2014. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.kasvatus-ja-aika.fi/site/index.php?lan=1&page_id=639 [viitattu: 4.3.2017], 79–84.

Suomen hallitus 2016. Hallituksen esitys eduskunnalle nuorisolaiksi (111/2016). Teoksessa Uusi nuorisolakikirja. 15–70.

Tuomi J. & Sarajärvi A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.

Valtion nuorisoneuvosto 2018. Nuorisobarometri. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 88, Nuorisoasiain neuvottelukunnan julkaisuja 39. Helsinki: Opetusministeriö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://tietoanuorista.fi/nuorisobarometri/> [viitattu 26.8.2018].

Vehkalahti K. 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Vammala: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Wrede G. 2016. Onko nuorisotyötä rahoitettava julkisin varoin? Teoksessa Gretschel A. & Junttila-Vitikka P. & Puuronen A. Suuntaviivoja nuorisotoimialan määrittelyyn ja arviointiin. Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ nuorisotutkimusseura. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/suuntaviivoja_nuorisotoimialan_maarittelyyn_ja_arviointiin.pdf [viitattu 26.8.2018], 8–9.

Äärelä T. 2013. Nuoret vangit kertovat peruskouluajoistaan. *Nuorisotutkimus* 2/2013 31.vuosikerta, 43-47.

Jos minua vaivaa jokin asia, kerron siitä

	Kyllä	Jossain tapauksessa	Ei
Vanhemmalle/huoltajalle	☐	☐	☐
Opettajalle	☐	☐	☐
Nuoriso-ohjaajalle	☐	☐	☐
Kuraattorille/terveydenhoitajalle yms.	☐	☐	☐
Kaverille	☐	☐	☐
Jollekin muulle	☐	☐	☐

Miten hyvin seuraavat väittämät kuvaavat kotikuntaasi?

	erittäin paljon	melko paljon	melko vähän	erittäin vähän	ei ollenkaan	en osaa sanoa
luonnonläheinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
turvallinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
hyvät vapaa-ajan viettomahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
hyvät ostosmahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
hyvä sijainti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
toimiva ja kattava julkinen liikenne	☐	☐	☐	☐	☐	☐
nuorekas ja vetovoimainen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
hyvät työelämän mahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yrittäjäystävällinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
hyvät koulutusmahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
hyvä paikka toimia ja toteuttaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Miten koet kuntasi (päättäjät) olevan kiinnostuneita nuorten asioista?

- ei ollenkaan
- erittäin vähän
- melko vähän
- melko paljon
- erittäin paljon
- en osaa sanoa

Mihin asioihin nuorten tulisi mielestäsi pystyä vaikuttamaan? (valitse 1-5 tärkeintä)

- Koulut
- Harrastumahdollisuudet
- Liikunta- ja urheilupaikat
- Puistot ja ulkoilualueet
- Lasten leikkikentät
- Kirjastopalvelut
- Nuorisotilat ja-palvelut
- Ravintola- ja kahvilapalvelut
- Ostosmahdollisuudet
- Terveyspalvelut
- Liikenneyhteydet (joukkoliikenne)
- Kunnallinen asuntotarjonta
- Kevyen liikenteen väylät (katujen ja teiden kunto)
- Maahanmuuttajapalvelut
- Sosiaalipalvelut
- Ympäristö asiat
- Kaavoitus
- Julkinen rakentaminen
- Turvallisuus
- Verotus
- Matkailu
- Muihin mihin?

Millä tavalla voit mielestäsi vaikuttaa nuoria koskeviin asioihin omassa kunnassasi? (valitse 1-3 tärkeintä)

- Kunnallispolitiikka
- Yhdistys- ja järjestöpolitiikka
- Oppilaskunta
- Nuorisovaltuusto
- Nuorisotalotoimikunta/talokokous
- Suora toiminta yksin tai ryhmässä
- Kuntalaisaloite
- Mielipidekirjoitus lehdessä
- Internetin keskustelupalsta(esim sosiaalinen media)
- Nuorten kuulemistapahtumat
- Kertomalla asiasta tietävälle aikuiselle (esim. opettaja, nuorisotyöntekijä)
- Muuten, miten?

Vastaa alla oleviin väittämiin

	Kyllä	Jossain määrin	Ei
Tunnen/tiedän kuntani nuorisopalvelujen toiminnot	☐	☐	☐
Tunnen / tiedän oman kaupunkini/kuntani nuorisotyöntekijän/ohjaajan	☐	☐	☐
Pitätkö nuoria nuorten asioiden asiantuntijoina?	☐	☐	☐
Pitävätkö aikuiset nuoria nuorten asioiden asiantuntijoina?	☐	☐	☐
Ovatko huoltajat/vanhemmat aidosti kiinnostuneita sinun asioistasi?	☐	☐	☐
Onko elämässäsi aikuinen, jolla on riittävästi aikaa sinulle?	☐	☐	☐
Koetko pystyväsi vaikuttamaan oman perheesi asioihin? (esim. lomamatkat, säännöt, kotiintuloajat, ostokset)	☐	☐	☐

Miten kuvailet itseäsi nuorisopalveluiden toimijana?

	Osallistun toimintaan	Osallistun vähän ideointiin, suunnitteluun tai toteutukseen	Ideoin, suunnittelen tai toteutan toimintaa	Olen aktiivisesti luomassa toimintaa	En osallistu toimintaan
Nuorisotilatoiminta	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisopalveluiden retket (Kaamospuhallus, pelimatkat, lasketteluretket yms.)	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisopalveluiden leirit	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisopalveluiden tapahtumat (bändi-illat, kaupungintalonvaltaus yms.)	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisotyö koululla (ryhmätyökset, teemapäivät yms.)	☐	☐	☐	☐	☐

Millaisia kokemuksia sinulla on nuorisopalveluiden toiminnasta?

	Kyllä	Jossain määrin	Ei
Olen saanut kavereita	☐	☐	☐
Olen päässyt kokemaan uusia asioita	☐	☐	☐
Olen löytänyt sitä kautta uuden harrastuksen	☐	☐	☐
Olen saanut itselleni itseluottamusta ja rohkeutta	☐	☐	☐
Saanut apuja tai neuvoja	☐	☐	☐
Oppinut toimimaan muiden kanssa yhdessä	☐	☐	☐
Oppinut jonkin uuden taidon/asian	☐	☐	☐

Osallistutko joihinkin seuraavista; millainen on roolisi toimintojen jäsenenä? Valitse kuvaavin vaihtoehto.

	Koen olevani tasavertainen jäsen muiden osallistujien kanssa	Koen itseni tarpeelliseksi ryhmässä	Uskallan esittää ajatuksiani ja mielipiteitä ryhmässä	Olen vaikuttanut ryhmän toimintaan ja tavoitteisiin	Kannan vastuuta ryhmän tavoitteiden saavuttamisesta	En osallistu
Nuorisovaltuusto	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilaskunta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Harrastusyhdistys	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Järjestö- ja vapaaehtoistoiminta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tukioppilastoiminta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Some-ryhmä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Joku muu	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Mitä sosiaalisen median kanavia käytät

- Facebook
- Snapchat
- instagram
- Kik
- Twitter
- soundcloud
- Demi.fi
- Ylilauta
- Suomi24
- Muuta, mitä?

Kuinka usein teet seuraavia asioita käyttämässäsi sosiaalisen median palveluissa?

	useita kertoja päivässä	joka päivä tai melkein joka päivä	muutaman kerran viikossa	muutaman kerran kuukaudessa	harvemmin	en koskaan
Luet muiden käyttäjien päivityksiä tai heidän jakamiaan sisältöjä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommentoit muiden käyttäjien päivityksiä tai heidän jakamiaan sisältöjä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jaat itse tekemiäsi sisältöjä (omat kuvat, videot.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jaat muiden tekemiä sisältöjä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jaat laitonta materiaalia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Luet yhteiskunnallisia aiheita koskevia päivityksiä tai keskusteluita	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommentoit yhteiskunnallisia aiheita koskevia päivityksiä tai keskusteluita	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjoitat yhteiskunnallisia aiheita koskevia päivityksiä tai avaat niitä koskevia keskusteluita	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kuinka paljon seuraavat syyt ovat motivoineet sinua toimimaan jonkin asian puolesta? (esim. järjestämään tapahtumaa, osallistumaan kokoukseen, ilmaisemaan mielipiteen)

	erittäin paljon	melko paljon	melko vähän	erittäin vähän tai ei ollenkaan	en osaa sanoa
Mahdollisuus edistää itsellesi tärkeää asiaa	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus edistää yhteistä hyvää	☐	☐	☐	☐	☐

	erittäin paljon	melko paljon	melko vähän	erittäin vähän tai ei ollenkaan	en osaa sanoa
Mahdollisuus toimia yhdessä ystäväni kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Taloudellinen tai muu henkilökohtainen hyöty	☐	☐	☐	☐	☐
Uusien asioiden kokeminen ja oppiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Toiminta on hauskaa	☐	☐	☐	☐	☐
Vanhempien kannustus tai esimerkki	☐	☐	☐	☐	☐
Ystävien kannustus tai esimerkki	☐	☐	☐	☐	☐
Velvollisuudentunne	☐	☐	☐	☐	☐
Aate, ideologia tai vakaumus	☐	☐	☐	☐	☐
Tuo merkitystä elämään	☐	☐	☐	☐	☐

Kuinka paljon seuraavat syyt ovat vaikuttaneet siihen, että et ole toiminut sinulle tärkeiden asioiden puolesta?

	erittäin paljon	melko paljon	melko vähän	erittäin vähän tai ei ollenkaan	en osaa sanoa
Ei ole mitään sellaista asiaa, minkä puolesta haluaisin vaikuttaa	☐	☐	☐	☐	☐
En ole löytänyt itselleni mielekkäitä vaikuttamisen keinoja	☐	☐	☐	☐	☐
En usko omiin vaikutusmahdollisuuksiini	☐	☐	☐	☐	☐
Asiat vaikuttavat liian monimutkaisilta	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla ei ole aikaa osallistua vaikuttamistoimintaan	☐	☐	☐	☐	☐
Minua ei ole kannustettu tai pyydetty mukaan vaikuttamistoimintaan	☐	☐	☐	☐	☐
Vaikuttamistoiminnassa mukana olevat eivät vaikuta minun tyyppisiltäni ihmisiltä	☐	☐	☐	☐	☐

Miten suhtaudut seuraaviin asioihin?

	Erittäin optimistisesti	Optimistisesti	En optimistisesti enkä pessimistisesti	Pessimistisesti	Erittäin pessimistisesti
Omaan tulevaisuuteesi	☐	☐	☐	☐	☐
Oman paikkakuntasi tulevaisuuteen	☐	☐	☐	☐	☐
Etelä-Kymenlaakson (Pyhtää, Kotka, Hamina, Virolahti, Miehikkälä) tulevaisuuteen	☐	☐	☐	☐	☐
Suomen tulevaisuuteen	☐	☐	☐	☐	☐
Mailman tulevaisuuteen	☐	☐	☐	☐	☐

Miten tärkeää sinulle on, että 35-vuotiaana olet saavuttanut seuraavia asioita?

	Erittäin tärkeää	Melko tärkeää	Vain vähän tärkeää	Ei lankaan tärkeää	En osaa sanoa
Oma perhe ja lapsia	☐	☐	☐	☐	☐
Läheisiä ystäviä	☐	☐	☐	☐	☐
Pysyvä työsuhde	☐	☐	☐	☐	☐
Pysyvä parisuhde	☐	☐	☐	☐	☐
Korkea elintaso	☐	☐	☐	☐	☐
Korkea koulutustaso	☐	☐	☐	☐	☐
Omistus asunto	☐	☐	☐	☐	☐
Oma auto	☐	☐	☐	☐	☐
Arvostettu yhteiskunnallinen asema	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus matkustaa ja nähdä maailmaa	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus tehdä ympäristöä ja luontoa säästäviä kulutusvalintoja	☐	☐	☐	☐	☐
Olet johtavassa asemassa	☐	☐	☐	☐	☐

	Erittäin tärkeää	Melko tärkeää	Vain vähän tärkeää	Ei lainkaan tärkeää	En osaa sanoa
Mahdollisuus käyttää paljon aikaa harrastuksiin	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus tehdä itseäsi kiinnostavaa työtä	☐	☐	☐	☐	☐
Työskentely omassa yrityksessä	☐	☐	☐	☐	☐
Olet mukana politiikassa	☐	☐	☐	☐	☐
Siuna pidetään hyvännäköisenä	☐	☐	☐	☐	☐
Olet fyysisesti hyvässä kunnossa	☐	☐	☐	☐	☐
Olet henkisesti tasapainossa	☐	☐	☐	☐	☐
Olet saavuttanut julkisuutta	☐	☐	☐	☐	☐
Olet ollut avuksi toisille ihmisille	☐	☐	☐	☐	☐

Kuinka todennäköisenä pidät sitä, että asut nykyisellä kotipaikkakunnalla vielä 5-10 vuoden kuluttua?

	asun varmasti	todennäköisesti asun	todennäköisesti en asu	en varmasti asu	en osaa sanoa
Valitse	☐	☐	☐	☐	☐

100 % valmis, Lähetä

Kiitos ja hyvää kevättä sinulle!

Haastatteluteemat	Kysymykset
Yleiskuva ja aloitus Toimintaan osallistuminen	*Mitä nuorisotyö on? *Mihin nuorisotyön toimintoihin olet osallistunut? *Kuinka usein osallistut toimintoihin? *Viihdytkö paremmin isossa porukassa vai pienryhmässä?
Merkitys kokemus	*Mitä nuorisotyö merkitsee sinulle? *Mikä on ollut itsellesi merkittävin ja/tai mieleenpainuvin kokemus nuorisotyössä?
Mahdollisuus vaikuttaa	*Pystytkö vaikuttamaan nuorisotyön toimintoihin? *Pystytkö vaikuttamaan nuorisopalveluiden kehittämiseen? (hankinnat, palaute, kehittämisideat) *Millaisena nuorisopalveluiden toimintoihin osallistujana kuvaillet itseäsi? (osallisuuden portaat)
Oppiminen, apu ja tuki	*Oletko päässyt kokeilemaan uusia asioita nuorisotyössä? *Oletko oppinut jonkin uuden asian tai taidon? *Oletko löytänyt uuden harrastuksen?
Ryhmätoiminta ja kaverisuhteet	*Oletko oppinut toimimaan ryhmässä? *Oletko saanut kavereita nuorisotyön toimintojen kautta? *Oletko saanut itseluottamusta tai rohkeutta nuorisotyössä?
Ohjaajan rooli	*Mitä ohjaaja tekee nuorisotyössä? *Millainen rooli ohjaajalla pitäisi olla? *Oletko saanut tukea, apua tai ohjausta ohjaajalta?
+ vapaa sana	